

Szerkesztőség:

Arad, Acsev.-palota.

Kiadóhivatal:

Aradi Nyomda Vállalat.

Bulev. Regele Ferdinand 4/22

(József főherceg-ut.)

Sürgőny cím: Közlöny, Arad.

Telefonszám:

Szerkesztőség és kiadóhivatal
151.

Megjelenik naponta reggel.

ARADI KÖZLÖNY

POLITIKAI ÉS KÖZGAZDASÁGI NAPILAP.

Főszerkesztő: STAUBER JÓZSEF.

ELŐFIZETÉS

HELYBEN ÉS VIDÉKEN

Egész évre	840 Lej
Fél évre	420 Lej
Negyed évre	210 Lej
Havonta	70 Lej

Hirdetések díjszabás szerint

Egyes szám ára 5 lej,
vasárnap 6 lej.

Bucurestiben 50 banival több

Fájdalmas sóhaj

száll az éghez az agyongyötört polgár ajkáról; az a hír, hogy az adóprés ezévből még fokozottabb mértékben fog működni. Szinte lehetetlen elhinni, hogy a valóság-nak megfeleljenek, igazak legyenek azok a jelentések, amelyek szerint a jövő hónapban elkezdődő adókievetések elé avval a bizalmas utasítással mennek a kincstár képviselői, hogy minden erejükkel arra kell törekedniük, hogy az adókievető bizottságok ötven-száz percenttel emeljék föl a tavalyi adók összegét. Ebben az országban mindenki érzi a gazdasági krízis sorvasztó hatását. A gazdasági élet szálai összebogozódtak. A kereskedelemben soha el sem képzelt üzleti pangás van. A gyárak leépítettek. A munkások ezrei és tizezrei munka nélkül kinlódnak. A kisiparosok egymás után mondanak le iparukról. A latájner rongyos és éhes. Mindenfelől a legsivárabb leromlottság mered felénk. Mindezek betetőzésére a balsors olyan árvizet bocsátott erre a szerencsétlen országra, amely megsokszorozza a nyomorúságot. Egészen természetes, hogy ilyen csapások, ilyen gazdasági krízis mellett mindenki arra számított, hogy a kormány mérséklést fog tanúsítani, annál inkább, mert hiszen a tavalyi kivetett adókat is csak a legkeményebb szigorúsággal, szinte a lefoglalt és összehordott ingóságok dobraveretésével tudta behajtani. — Ha igaz, hogy most emeltetni akarja a pénzügyminiszter az adókat, nagyon nehéz fába vágta a fejszéjét, mert olyan nyomorúság mellett, amilyen ma Erdélyben van, kivetni lehet akár milyen magas adókat, de azok behajtása megoldhatatlan feladatok elé állítja majd a pénzügyi közegeket. Mert amilyen általános a szegénység, ott tartunk, hogy a fiáncc-hatóságok hiába foglalják le és hordják össze majd a sok szegény ember szűkös holmiját adó fejében, hiába szólal meg a 'dob az ingóságok fölött, nem lesz itt senkinek pénze ahhoz, hogy megvásárolja a dobravert holmit. Ezt a kérdést egyszerű rendelettel nem lehet megoldani. Javítsa meg a pénzügyminiszter a gazdasági helyzetet, rendelje el, hogy a gazdasági viszonyok ötven-száz százalékkal javuljanak meg. Ha ez sikerül, akkor jöhet az adóemelés. Akkor lesz miből fizetni.

Megnyílt a parlament.

Nemzetipárti deklaráció a liberális-kormány ellen. A pártok nagy izgalommal készülnek a választójogi vitára

(Bucuresti, január 20.) A kamara ma tartotta az évben első ülését, amelyen Orleanu elnökölt. A miniszterek közül Duca, Lepadatu, Anghelescu, Inoulet és Mardarescu vannak jelen. Az első felszólaló Maniu Gyula, aki felolvassa a nemzeti párt deklarációját. Saveanu miniszter megígéri, hogy az elhagyatott ploesti-i árvákat internátusban fogja elhelyezni. Mirto a parasztpárt nevében tiltakozik a cenzura ellen. A kormánynak az az álláspontja, amely szerint a cenzura az ostromállapot függeléké, a diktatura meghonosítását jelenti. Ennek következményeit magának a kormánynak kell majd viselni. A kamara ezután megszavazza az 1926. évi korosztály behívásáról szóló törvényjavaslatot, amelynek értelmében az új korosztályt februárban fogják fegyverbe hívni. Az elnök negyed négy órákor felfüggesztette az ülést és a képviselők a szekciókba vonultak. A szenátus mai ülésén hitelesítették a legutóbbi ülés jegyzőkönyvét, majd több tárgy nem lévén a szenátorok a szekciókba mentek át a kultusz-törvényjavaslat tanulmányozására.

A parlament újból megnyitásával kapcsolatban a főváros politikai köreiből élénk megbeszélés tárgyat képezi a most tárgyalás alá kerülő választójogi törvényjavaslat parlamenti vitája, miután az, előreláthatólag rendkívül viharos lefolyású lesz. Ugy a liberális párt, mint az ellenzéki pártok széleskörű előkészületeket tesznek. Beavatottak úgy tudják, hogy a parasztpárt egy ellenjavaslatot fog előterjesztani, amelyben a választások tisztá, demokratikus szellemének alapelveit szegezi le. A vita folyamán, amely előreláthatólag február végén fog csak befejeződni, a nemzeti párt állásfoglalását Popovici Mihály fogja ismertetni, míg a kormány részéről Brătianu Ionel miniszterelnök és Alexandru Constantinescu földművelésügyi miniszter fog felszólalni a javaslat mellett.

Magyar-párti vezérek Aradon.

A pártközpont képviselői az aradi nagygyűlésen. Titokban tartják az elnöki tanács mai határozatait.

(Cluj-Kolozsvár, január 20.) A Magyar Párt elnöki tanácsa Ugron István elnökle alatt ma délután ülést tartott, amelyen részt vettek gróf Bethlen György, Sándor József, dr. Jakabffy Elemér, dr. Várady Aurél s dr. Roth Hugó. A vidéki tagozatok közül többen kimentették magukat, de érdekessége volt az ülésnek, hogy azon részt vett Bernády György is, aki tegnap délután Kolozsvárra érkezett. A tárgyalásról nem adtak ki hivatalos kommuniké, annak lefolyásáról a következőket sikerült megtudni: Elsősorban az aradi és temesvári tagozatok által bejelentett nagygyűlésről tárgyaltak és megállapították, hogy Ugron István Szatmárra utazik a magyar párt képviselőiben, Temesvárra Zima Tibor, Jakabffy Elemér, Incédy-Joksmann Ödön, Gyárfás Elemér és Roth Hugó. Aradra Sándor József, Jakabffy Elemér és Gyárfás Elemér utaznak a magyar párt központjának képviselőiben. Elhatározták, hogy felkérlik az összes kisebbségi lapokat, indítsanak gyűjtést az erdélyi árvíz-károsultak felségélyezésére és az összegeket juttassák a Magyar Párt központjához. Szóba került a Ko-

lozsváron építendő Magyar Ház ügye. — Bizottságot delegáltak, amely a gyűjtést megindítja és az előmunkálatokat végzi. Az értekezleten heves viták folytak politikai kérdésekről. Ezt a részt a legnagyobb titoktartással kezelik. Kiszivárgott hírek szerint elhatározták, hogy a Magyar Párt folytatja tárgyalásait a kormánnyal, egyik verzió szerint a régi bizottság, másik verzió szerint gróf Bethlen György elnökle alatt működő bizottság utazik Bucurestibe. A községi választások ügyében semmi pozitívum nem döntötték, elhatározták, hogy fentartják azt a korábbi álláspontot, hogy amíg végleges időpont nem lesz a választásokra, addig nem döntenek. Végül az intéző bizottság összehívására vonatkozó indítványt elvetették azzal, hogy a jelenlegi idő nem alkalmas az összehívásra. Rendkívül érdekesnek tartják, hogy a tanácskozást Sándor József hirtelenül otthagytta és szemrehányást tett a kiinnvárához magyar újságíróknak, hogy nem pártolják eléggé a nemzeti pártot, ami az ő munkáját nagyon megnehezíti. Nyilvánvaló, hogy Sándor József, aki a pártban a nemzeti párt felé való

orientálódás híve a tegnapi tanácsülésen vereséget szenvedett.

Az új német kormány.

(Berlin, január 20.) Az új Luther-kormány megalakítása Hindenburg elnök nagy tekintélyének köszönhető. A siker másik része a nacionalistáké, akik nyomtatékosan jelezték ellenzéki álláspontjukat Koch demokratavezér belügyministerségével szemben. Így azután tényleges középpárti kormány alakult, amelynek élén Luther állandóan csak szűk mesgény haladhat. A szociáldemokratákat elkedvetleníti a nacionalisták sikere és csak az alkalomra várnak, hogy ezt ki is fejezhessék. A nacionalisták sajtója azt hangsúlyozza, hogy súlyt helyeznek annak megállapítására, hogy követeléseik csak egy ponton: a személyi kérdésben teljesültek. Mindaddig, amíg tárgyi tekintetben is nem elégitik ki, szabad kezét tartanak fenn maguknak. Különösen hangoztatják aggodalmaikat Stresemann külpolitikájával szemben és jelzik, hogy erős ellenőrzést fognak gyakorolni. A sajtó általában a nemzet háláját nyilvánítja az elnöknek a válság megoldásáért.

Aradon nem kell

a választójog.

(Saját tudósítónktól.) A város házában igen gyéren jelentkezik a polgárság, hogy utánanézzon, benne van-e mindenki a választói névjegyzékben. A város vezetősége azt akarta elérni a jelentkezésekkel, amelyet a törvény nem rendel el, hogy minél tökéletesebb legyen a választók névjegyzéke és hogy lehetőleg senkise maradjon ki a listából. Ez elsősorban a polgárság érdeke és egészen érthetetlen az a közöny, amellyel az aradi polgárság keresztülsiklik a jelentkezésen. Pedig alig néhány percet kell csupán fölállozni a jelentkezésre, mert a város vezetőségének intézkedésére a városháza első emeletének 101. számú szobája mellett, ahol a jelentkezések folynak, közvetlenül ott vannak az állampolgársági listák és így akinek nincs is kezében az állampolgársági bizonyítvány, az is percek alatt megkaphatja a szükséges számot, amelyet ha bejelent a választói névjegyzék összeíró tisztviselőjénél, már elősegítette a lista pontos összeállítását. A mai híradások szerint a városi választásokat a közeljövőben megtartják és aki most kimarad a listából, annak öt éven át nem igen lesz módja ahhoz, hogy a maga szavazatával befolyhasson a város dolgainak irányításába. A város egylemével, a magyarsággal szemben való kötelezettségét hanyagolja el, aki még ezen a héten nem néz utána, hogy benne van-e a választói listában.

Megszakadiak a konkordátum-tárgyalások.

(Bucuresti, január 20.) A kormány és a Vatikán között a konkordátum-tárgyalások ismét megszakadtak. Románia vatikáni követe ma visszaérkezett Bucuresztbe és közölte, hogy a pápa nem hajlandó aláírni a konkordátumnak azt a pontját, amely szerint a püspökök kinevezése királyi jog. A Vatikán szerint ez a pápa szuverén joga, amit nem adhat ki a kezéből. Lepadatú kultuszminiszter most a kultusz törvényjavaslatot óhajtja keresztül vinni a parlamentben, amely szerinte teljesen tisztázza a kisebbségi egyházak helyzetét.

Szendrey Mihály jubileuma.

A volt aradi szinigazgató negyvenéves színészi jubileuma. — Szatmáron országos ünnepség lesz.

(Saját tudósítónktól.) Arad régi, kiváló színészt, volt szinigazgatóját országos ünnepségben részesítik most, hogy a napokban tölti be színészi pályájának negyvenedik esztendejét. Szendrey Mihály nagyon szeretett színésze ennek a városnak, amelynek közönsége negyven éven át csaknem szakadatlanul látta őt ezen a színpadon, ahol először lépett a rivalda elé és ahol negyven évvel ezelőtt annyi forró sikerben, annyi ünneptetésben, oly nagy szeretetben volt része. Szendrey Mihály, innen indult el szinigazgatói pályájára is és az aradi színpadról került a pozsonyi színtársulat élére. Nem volt sokáig távol tőlünk, mert amint az aradi színház igazgatói állása megüresedett, ez a város, mely mindig megbecsülte kivételes értékeit, visszahozta Aradra és őrá bízta az aradi színház igazgatását. Mindenképpen méltó volt Arad közönségének szeretetére Szendrey a színész, de még jobban növekedett a közönség előtt a tisztelete Szendreynek a szinigazgatónak, aki magas nivóra emelte az aradi színészetet és akinek fő érdeme, hogy itt kitünő erők pompás összhangja jellemezte mindenkoron a színtársulatot. Talán sehol olyan tisztelet és megbecsülés nem övezte a színészeket, mint Aradon, ahol a közönség összeforrott velük és ahol évtizedekig el nem engedett egy-egy jó színészt Szendrey igazgató, ha csak valamelyik budapesti színházhoz nem. Mert Szendrey keze alól a legkiválóbb színészek kerültek ki és a magyar főváros nem egy nagynevű művésze Szendrey társulatától indult el az országos sikerek felé.

Hogy elkerült tőlünk, ahol ugyiszólván egész életét töltötte nemes és értékes művészi munkában, jól esik látni, hogy másutt is megbecsülik ezt a kiváló színészembert. Szatmárról jelentik nekünk, hogy ott országos ünnepség keretében ünneplik meg január 27-én Szendrey negyvenéves művészi jubileumát, amelyre Aradról is sokan elmennek, hogy elvigyék e város színházért rajongó közönségének nagy szeretetét és gyönyörködjenek az ünnepségben, amelyet Szendrey Mihály, ez a régi, de ma is modern, becsületes művészember mindenképpen megérdemel.

Parlamenti bizottság vizsgálja a frankbotrányt.

A nagy viharok után lecsendesedett a magyar nemzetgyűlés. — Peidl Gyulát két napra kizárták. — Február végén lesz a frankhamisítási pör főtárgyalása.

(Budapest, január 20.) A frankhamisítás bűnügye tisztázódik, a politika azonban kavargodik. A nemzetgyűlés tegnapi ülésén került először szóba a frankhamisítás politikuma és óriási viharok, botrányos jelenetek közepette mondhatta csak el Bethlen miniszterelnök nagy beszédét, amelyben az egész ügy állásáról referált. A parlament ülésének egy részéről mai számunkban már részletesen beszámoltunk, most az ülés további részéről adjuk az érdekesebb és kiemelkedőbb momentumokat. Farkas István szociálista képviselőnek Horthy kormányzót vádoló közbeszólása nyomán támadt vihar lecsendesedése után Bethlen miniszterelnök ismertette a külföldi lapközleményeket, amelyeket gyakran derűtlenséggel hallgatott a nemzetgyűlés. Az egyik lap meg is nevezte forrását és azt állítja, hogy a frankhamisításnak az volt a célja, hogy abból a csehek ellen indítandó katonai akciót finanszírozzák. Ebben az akcióban a lap szerint a kabinetiroda, magasállású tiszték, politikusok látszottak a vezető szerepeket, akik Albrecht főherceg híveivel egyetértettek.

Peidl Gyula sértő közbeszólása.

Bethlen erre ezt mondta:

— Azoknak, akiknek összekötöttük van ezekkel a lapokkal, kell odahatniok, hogy ilyet ne irjanak, mert addig, amíg ezt nem teszik meg, nagyon gyanusak előttünk.

Erre a kijelentésre nagy zaj tört ki a baloldalon és Peidl Gyula odaköltötte a miniszterelnöknek:

— Szentelen rágalmozó!

Óriási botrány tört ki és a házelnök megkérdezte Peidltől, hogy mire értette kijelentését, mire Peidl azt válaszolta, hogy a miniszterelnökre. A képviselőház minden oldalán óriási vihar tört ki és „Hazaárulók! Akasztófára kell küldeni őket!” kiáltások hangzottak a szociálisták felől. A jobb és baloldal valóságban farkasszemet néztek egymással és csak Zsitvay alelnök közbelépése gátolta meg a tettelegességet. A miniszterelnök foglalkozott még a magyar emigránsok perverz propagandájával, majd áttért arra, hogy meg kell szüntetni a forradalmi szellemet. Magyarországon és akkor magától megszűnik az ellenforradalmi szellem.

Az ellenzék bizalmatlan.

A kormány a viharos ülés dacára folytatta tárgyalásait az ellenzékkel és biznak abban, hogy a megegyezés létre fog jönni, amit azonban a szociálisták aligha fogadnak el és csak a polgári ellenzékkel lesz a kormánynak megállapodása. Bethlen miniszterelnök beleegyezik már a parlamenti bizottság azonnal való kiküldésébe, amely azonban csak a tegnapi előírt hatáskörrel működhetik. Tanukat hallgathat ki, de esküt nem vehet ki tőlük. A bizottság bírósági iratok s letartóztatottak átküldését csak az igazságügyminiszter útján kérheti. A kormány azon

ban kötelezettséget vállalt, hogy a vizsgáló-bizottság előtt miniszterek és köztisztviselők is megjelennek s a feltett kérdésekre válaszolni fognak. Az ellenzék kifogásolja, hogy a bizottság huszonegy tagja közül csak öt lenne ellenzéki és így az ellenzék tanuinak kihallgatását leszavazhatják, s garanciájuk sincs arra, hogy a minisztereket és a köztisztviselőket ez alkalomra hivatalos esküjük alól feloldanák. Szcitovszky Béla, a nemzetgyűlés elnöke azonban ennek dacára bizik a megegyezésben.

Két napra kitiltották Peidlt.

A nemzetgyűlés tegnap tíz óra hosszat tartott vihar után ma szélcsend volt a parlament ülésén. A népjóléti költségvetést kezdték tárgyalni és eddig incidens nem fordult elő. A frankhamisítás ügyében ugyan számos interpellációt jegyeztek be a nemzetgyűlés naplójába, de ha az ellenzékkel való megegyezés sikerül, akkor az összes ellenzéki interpellációk elmaradnak. A polgári ellenzék már elfogadná a kormány ajánlatát és most már csak a szociáldemokratáktól függ a megegyezés, miután már csak árnyalati eltérések van-

Február végén lesz a főtárgyalás.

A frankhamisítás ügyének nyomozása törvényszéki körökből származó hírek szerint most már csak arra szorítkozik, hogy egyesek bűnösségének mértékét megállapíthassák. A vádindítványt nyolc napon belül készítik el, a főtárgyalást pedig hat héten belül tartják meg. A Magyar Hírlap már arról is értesül, hogy a főtárgyalás napját február végére tűzik ki és a főtárgyalást dr. Langer Jenő, a büntetőtörvényszék elnöke fogja vezetni. A bűnrészesek személyét illetően a vizsgálat már tiszta helyzetet teremtett és még legfeljebb néhány mellékalak bukkanhat föl. Azokat a károkat, amelyeket a hamis frankosok forgalombahozatala okozott a francia banknak és a franciák vizsgálati költségeit a főbűnös vagyonából fogják fedezni.

„Frankhamisító” Batávia szigetén.

A frankhamisítási ügy egyik legérdekesebb momentumja volt, hogy a hollandi gyarmatot képező Java szigetének fővárosát, Batáviát is fellármázták a frankhamisítás ügyével. Jankovich Arisztid naplójában a francia detektívek egy Somlai nevet is találtak és megtudták, hogy éppen december 12-én szállott hajóra egy magyar

Házikutatások Slovenszkóban.

A csehszlovák hatóságok is a legerélyesebb nyomozást folytatták le Csehszlovákia területén, mert a frankhamisítás megkezdése után is gyakran tartózkodott Jankovich Arisztid Csehszlovákiában. Különösen sok házikutatást tartottak Bagotán, Ógyallán és Felső-Elefánton Jankovich Arisztidénél. Sümeg Ernő földbírtokosánál, Feszty Béla nyugalma-

nak közöttük. A szociáldemokraták mai tanácskozásától függ, hogy a megegyezés létre fog-e jönni? Gróf Bethlen István a nemzetgyűlés ma délelőtti ülésén nem jelent meg, mert az árvízkarosultak felsegélyezésére vonatkozó tanácskozások folytatók nála. A nemzetgyűlés mentelmi bizottsága különben ma tárgyalta a bizottság elé utasított Peidl Gyula ügyét, aki a miniszterelnököt szemtelen rágalmozónak nevezte a tegnapi ülés során és ezért a nemzetgyűlésről való két napi kiűlésre ítélték.

Délután létrejött a megegyezés.

Legújabb távirati jelentés szerint a délutáni órákban az ellenzék vezetői ismét összeültek Szcitovszky Béla házelnökkel és rövid tanácskozás után, amelynek során dr. Vázsonyi Vilmos ismertette a kormánynak a parlamenti bizottságra vonatkozó tervezetét, elvben mindnyájan hozzájárultak ahhoz, az egy Ruppert Rezső kivételével. A szociáldemokraták azonban kijelentették, hogy végleges válaszuk parlamenti frakciójuk állásfoglalásától függ. A parlament folyosóin csakhamar elterjedt a teljes megállapodásról szóló hír, amelynek következményeképpen a radikális ellenzék részéről mondandó parlamenti interpellációk elmaradnak és a frankügyben most már csak egyedül Eckhardt Tibor, a fajvédők vezére fog interpellálni.

ember Sablar Gábor volt magyar főhadnagy neve alatt, hogy Batáviába hajózzon. Azonnal felkérték a hágal ügyészséget, küldjön kábeltáviratot Batáviába és tartóztassák le a Patria nevű hajó magyar utasát. A távirat kérte, hogy egyrészt figyelmeztessék a bankokat, másrészt pedig tartóztassák le Sablart, de a legnagyobb óvatossággal, nehogy a hamis bankjegyeket letartóztatása előtt a tengerbe dobja. A Patria megérkezett Batáviába, Sablar is rajta volt, csak a hamis bankjegyek hiányzottak. Kiderült, hogy a magyar kormány kikötése értelmében mindazok a hajóstársaságok, amelyek magyar kivándorlók kiszállításával foglalkoznak és Magyarországra vonatkozóan koncessziójuk van, kötelesek egy magyar alkalmazottat is tartani, hogy az a magyarokkal közvetlenül érintkezhessek és a társasággal kívánságukat közölhesse. Így került a Holland-Amerika Line szolgálatába Sablar Gábor volt magyar tüzérfőhadnagy, aki a frankhamisításról, csak letartóztatásakor értesült. Sablart természetesen szabadon bocsátották, miután az is kiderült, hogy a saját nevét használja és Somlaival nem azonos.

zott miniszteri tanácsosnál és Baranyai Mária csillagkeresztes hölgnél, akinél özv. Jankovich Aladárné, az ezredes teljesen tönkre ment édesanyja lakik. Ógyallán Sümeg Ernőknél jártak a hatóság emberek, aki nemrégiben vásárolta meg gróf Csáky Károly honvédelmi miniszter kastélyát s birtokát. Sümegknél gyakran fordult meg Jankovich, egyszer ko-

csin, másszor kerékpáron, de megtörtént, hogy gyalog ment át hozzájuk a közel levő Felső-Elefántól. Gyakran és Bagotán nem érezte jól magát Jankovich, mert ott mindenki ismerte, s ezért keresett magának egy csendes és a közelben levő falut, ahol azután lakást bérelt. Itt is találták meg a naplóját, amelyet a prágai francia követség útján juttattak el Prágába. Ebből a naplóból derült ki azután, hogy Mayer Jánossai, Albrecht főherceg udvari titkárával is érintkezésben állott, amit Mayer ugyanis eleinte tagadott, de most megállapítást nyert, hogy Mayer is gyakran megfordult Sümegéknél. Házkutatást tartottak Jankovich válófélben levő feleségénél, Ordódy Magdánál is, aki egyedüli tulajdonosa a híres 2000 holdas ordói birtoknak. Itt azonban semmit sem találtak, a mi természetes is volt, mert Jankovichné már régen különváltan él férjétől és már régebben kijelentette, hogy a kastélyban sem lakhat az ezredes, mert nem hajlandó vele egy pillanatig sem egy fedél alatt lenni.

A fajvédő-Schultze és a frankhamisítás.

A fajvédő Schultze rendkívül izgatja a franciák képzeletét. Azt hiszik, ha ezt a Schultzet sikerül valahonnan előteremteni, akkor az egész összeesküvés tisztán fog a világ előtt állani. A Matin leírja a szervezet működését. Nagy elismeréssel szól erről a működésről, amely igen pontos és szabatos volt. A vizsgálat mai stádiumában szerinte a következő kérdések várnak feltétlenül tisztázásra:

1. A német Schultze fajvédő szerepét a lehető legpontosabban tisztázni kell, mert ez a német fajvédő már hónapokkal ezelőtt Win dischgraetz rendelkezésére állt.

2. Tisztázandó Zadravetz István püspök szerepe, aki az ország legtiszteltebb személyiségei közé tartozik.

3. Tisztázandó annak a különös nemzeti egyesületnek a szerepe, amely arra vállalkozott, hogy hazafias tagjait a hamis frankok szétosztására használja fel.

4. Tisztázandó annak a Törképészeti Intézetnek a szerepe, amelynek a személyzete hamis frankok gyártásával foglalkozhatik s amely munka Nádosy országos kapitány oltalmát élvezte.

— Adakozzunk az árvizkárosultaknak. Kis emberek kis pénzei érkeznek hozzánk az árvizkárosultak javára. A szegényemberek jobban megértik a nyomor kétségbeesett jajszáját és gyorsabban színek bajbakerült embertársaik segítségére. A gazdagabbak szívéhez talán nehezebben jut el a nyomor segélykiáltása, de hogy előbb-utóbb eljő odáig, efelől nincs kétségünk. — Lankadatlan buzgalommal folytatjuk tovább a gyűjtést és türelemmel várjuk, hogy a kis emberek kis pénzeit mikor követik a tehetősek nagyobb adományai. A mai napon a következő adományok folytak be hozzánk: Jakubovits József 100 lej, Kalmár Henrikné (Vaslab) 100 lej, Sabin Jakab (Petrozsény) 100 lej, összesen 300 lej. Előző gyűjtésünk 131.171.50 lej. Összes gyűjtésünk 131.471.50 lej.

Eltemették Blaha Lujzát

Koszoruk özöne borította el a Nemzeti Színházban felállított ravatalt. Diszshely a Kerepesi-temetőben

(Budapest, január 20.) Gyászpompa, egy nemzet részvéte, a magyar főváros tömegeinek fekete sora kísérte Blaha Lujzát az örök pihenés kertjébe — a temetőbe. Disztes koporsóban feküdt a nagyasszony, legjobb szerepének, a Nagymamának köszöntésében, a koporsót virágok, koszorúk tömege borította, gyászfiatlok vonaglottak a fájdalmas, téli szélben, szónokok tompa hangon mondták gyászbeszédet... és az árván maradt magyar nőt a négyszáz cigány hegedűjéből zokogott az elnémult csalogány frissen hantolt sírja felett... Eltemették Blaha Lujzát... A gyászünnepségről s a temetésről ezeket jelenti budapesti tudósítónk:

A Nagyasszonyt a Nemzeti Színház előcsarnokában ravatalozták fel és ravatalához a ma délután megtörtént temetéséig ezren és ezren zarándokoltak el, hogy lerójják kegyeletüket. A koszorúk hihetetlenül nagy tömege borította a ravatalt és környékét.

Borzalmas hófuvás Sulinában.

Tizenegy hajó veszedelmes helyzete a nyílt tengeren.

(Bucuresti, január 20.) Sulinából jelentik, hogy észak-keleti irányból jövő borzalmas erejű hófuvás pusztít a kikötőben. A világító torony őre kintzta a fekete zászlot a nagy veszedelem jeléül. A kikötő előtt, a nyílt tengeren 11 hajó hanyódlék, amelyek eddig nem tudtak befutni és horgonyt vetni. Az Európai Dunabizottság pilóta-hajói hiába próbálták meg, hogy a kint vesztelő hajókhoz

amelyek közül kiemelkedett az állam két színházának: a Nemzeti Színháznak és az Operaháznak, valamint volt riválisának: Pálmay Ilkának és Küry Klárának a koszorú. Dr. Hevesi Sándor, a Nemzeti Színház igazgatója még hétfőn megjelent dr. Sipőcz Jenő polgármesternél s miután bejelentette Blaha Lujza elhunytát, hangsúlyozta, hogy az elhunytat a nemzet halottjának tekintik és kérte a fővárost, hogy diszshelyet adományozzon az elhunytaknak. Megállapították azonban, hogy már 1912-ben kijelölték Blaha Lujza diszshelyét, amely az árkados sírboltok közelében van. Jókai Mór sírjától balra fekszik ez a sírhely, szemben Ady Endre sírjával.

A gyászszerartáson beláthatatlan embertömeg jelent meg. Klebelsberg Kuno miniszter, Sipőcz Jenő dr. polgármester, Hevesi Sándor dr. és Szirmai Imre gyászbeszéde után a Kerepesi-temető diszshelyén helyezték örök nyugalomra a magyar nemzet örökre elnémult csalogányát.

élelmiszert juttassanak, a kísérlet minden esetben eredménytelen maradt. A hullámok 500 méter távolságban elsodorták a védő töltéseket. A Duna vize óriási mértékben emelkedett.

Dózsa-szában megszakítás nélkül tart a havazás. A három méter magas hó miatt egyetlen vonat sem közlekedik. A külföldi nemzetközi vonatok is nagy késéssel érkeznek a havazás miatt.

Másfélmillió dolláros kölcsönt kap Arad.

Amerikai pénzesoportok hajlandóságot mutatnak az erdélyi városok szanálására. — Csak jövedelmet hajtó befektetésekre és a közüzemek fejlesztésére fordítható az amerikai kölcsön.

(Saját tudósítónktól.) Erdély városai súlyos problémák megoldása előtt állanak már évek óta, mert a városok vagyonának egy részét az agrárreform elvette és az évek óta megállott városi fejlődést seholyan tudják az anyagi erők hiányában előbbre lendíteni. A tennivaló pedig minden városban egyre gyűlemlik, a városok üzemeinek berendezése bomlik, kopik, avul és mindinkább fönkre megy. Saját erejükből ma a városok nem képesek ezeken a súlyos bajokon segíteni, mert olyan összegű befektetésekre van szükség, hogy azokat a horribilis összegeket a mai gazdasági viszonyok között a polgárság adóiból nem lehet előteremteni. De nem lehet a beruházásokra szükséges tőkéket ma a romániai bankok útján sem megszerezni, mert — eltekintve attól, hogy málnk most és már évek óta sorvasztó pénzsűke van — az itt élő kamatláb mellett reális befektetések nem képzelhetők el.

Ezek a súlyos körülmények és a megvalósítandó földadatok sürgető volta arra bírta az erdélyi városok vezetőit, hogy külföldi tőkék igénybevételével igyekezzenek megoldani ezeket a problé-

mákat. Ilyen irányban folytak is már tapogatózások és különösen amerikai pénzesoportok részéről mutatkozott is némi hajlandóság, de a városok dollárkölcsonneinek erős akadályá volt az, hogy a városok élén kinevezett vezetőség áll és így a közvelelenül érdekelte polgárság a maga képviselői útján nem tud irányító befolyást gyakorolni a városok ügyeinek intézésébe, tehát a városok által fölveendő kölcsönöknél maga a polgárság nem ad garanciát.

A legutóbbi hetek bizonyos enyhülést hoztak ebben a tekintetben és most már, amikor ugy látszik, hogy a községi választásokat mégis megtartják, az amerikai tőkés is hajlandóságot mutatnak arra, hogy kölcsönt nyújtsanak az erdélyi városoknak. A bucuresti-i amerikai követség útján ugyanis olyan kijelentések történtek, hogy a lakosság választott képviselőiből álló községi tanácsok megalakítása után az amerikaiak hajlandók hosszú lejáratu, amortizációs kölcsönt adni az erdélyi városoknak, de már eleve kikötik, hogy a fölveendő kölcsönöket csupán hasznosuló befektetésekre, új közüzemek létesítésére és a meglevő városi

üzemek fejlesztésére fordíthatják a városok.

Arad városának — értesülésünk szerint — mintegy másfél millió dollár kölcsönre van szüksége ahhoz, hogy megoldhassa a közüzemek dolgát és rendbehozza mindazt, amivel az utolsó évtizedben nem tudtak törődni. A közeli napokban már tanácskozások is lesznek arra vonatkozóan, hogy mire mennyi kell a városnak és hogy milyen feltételek mellett használhatja a város az amerikai kölcsönt.

Kémkedési pör Clujon

Érdekes tárgyalás a kolozsvári hadbíróság előtt.

(Cluj—Kolozsvár, január 20.)

A hatodik hadtest hadbírósa ma délelőtt kezdte meg Szilágyi József volt községi jegyző és Hókai Róza magyarországi illetőségű varronó kémkedési perének tárgyalását. A személyi adatok felvétele után az ügyész felolvasta a vádiratot, amelyben Szilágyi fegyverrejtegetéssel és stárium alatt álló területen elkövetett kémkedési kísérlettel vádolja. A vádirat elmondja, hogy 1925 július 12-én házkutatást tartottak Szilágyi lakásán, ahol az egyik éjjeli szekrényben négy revolvert, több gyalogsági fegyvergyöltyöt és a pincében elásva egy karabélyt találtak. A vádirat szerint Szilágyi lakásán nagymennyiségű Manlicher-muníció is volt elrejtve, de ezt időközben sikerült a vádlott hozzátartozóinak kicsern pészni. A kémkedési ügyben az a vád Szilágyi ellen, hogy összeköttetésben állott a Budapestén székelő Boldi-féle kémkedési irodával, amelynek egyik alkalmazottja, Hókai Róza levélbeli utasítást hozott számára. A levelet azonban a vádlottmó elfogatása alkalmával megsemmisítette és a határőrök csak egy papírdarabot találtak nála, amelyre tüvel Szilágyi József neve volt felkarcolva. Hókai Róza elfogatása után beismerte, hogy a Boldi-iroda megbízásából jött Romániába és a kémkedési iroda alkalmazottjai egyszerre három helyen lépték át a határt, azzal az utasítással, hogy a sziguranca intézményét s az állam biztonsági helyzetét kikémleljék. A vádiratban szerepel egy szovátai villavásárlás is, a melyhez Szilágyi felesége azért jutott hozzá potom áron, mert állítólag összeköttetésben állott bizonyos tulzó körökkel. Szilágyi József vallomásaiban kijelentette, hogy fegyverviselési engedélye volt egy revolverre, a másik revolver az öccsére, aki szintén rendelkezett ilyen engedéllyel. — A harmadik revolvért egy kolozsvári ügynök zálogosította el nála 3000 lej ellenében, a negyediket pedig a rendőrségtől kapta. Viszsaautasítja a kémkedési vádat is. Kijelenti, hogy sohasem állott összeköttetésben a Boldi-féle irodával. A szovátai villát a törvényes formák betartásával vásárolta meg felesége egy Mihlea nevű kolozsvári rendőrtisztel együtt. A hadbíróság Szilágyi felmentette a kémkedés vádjá alól, de tiltott fegyvertartásért hat havi fogházra ítélte, Hókai Róza kémkedési kísérletért szintén hat hónap fogházat kapott.

Vándorutra kelnek Arad művészei

Körséta az aradi festők és szobrászok birodalmában. — Akik elkészülnek és akik ittmaradnak.

(Saját tudósítónktól.) Arad kulturális élete nemcsak a régi Magyarországon, hanem Romániában is, sőt egész Közép-Európában figyelemreméltó értéket jelentett a múltban és jelent ma is. Kevés hasonló város van, amely annyi művészt és író adott, mint éppen Arad. Énekesek, színművészek, írók és képzőművészek közül sokan indultak el innen. Az előbbieket majdnem mind hűtlenek lettek ehhez a városhoz és már csak látogatónak járnak haza — ha még életben vannak — míg a képzőművészek közül ma is sok európai értéket reprezentáló egyéniség él közöttünk és ha rövid időre távoznak is, azzal a szándékkal mennek el, hogy visszatérnek ide. Az aradi viszonyok azonban ma nagyon mostohák. Összefüggésbe lehet hozni ezt a háborúval, a háború utáni állapotokkal és a rossz gazdasági viszonyokkal, de ezek nem jelentenek mentséget sem a közönség, sem a művészek számára. A művészeknek menni kell innen. — Vannak közöttük, akik már külföldet jártak és most már szerencsét próbálni, s nem tanulni mennek. Vannak azonban, akik még studiumra vágyakoznak.

Beleznay István,

ez a kitűnő grafikus és festőművész eladta a műtermét és a Bohus-palota negyedik emeletén — a volt műteremben — most tánc- és zeneórák vannak. A kitűnő grafikus és festő egy, számára új terénre lépett: olajban fest és zsánerképeket, tájképeket készít. Nagyon termékeny, de nem rendez többé — vagy legalább is néhány esztendőre — kiállítást Aradon. Az aradi pénzügyi arra készült, hogy az Egyesült Államokba menjen és ott Newyorkban akar letelepedni. Portréfestő — ezt jól megfizetik most Amerikában. Beszéltem vele — nincsenek terveit. Newyorkban partraszáll és majd meglátja... Lehet, hogy reklámmrajzoló lesz. Grafikus első sorban és biztosan sikere lesz. Februárban indul. Elviszi magával a feleségét is. Dolgozni akar és — „businesset” csinálni. Ha sok dollárja lesz, visszatér Aradra.

Wolff Károly,

a kiváló festőművész aradi lett — a pankotai esztendők magánya után. Kiállítást is rendezett és az erkölcsi sikeren kívül — bizonyos, hogy anyagi sikerről is beszélhet. Kevés ilyen jó portréfestő van ma Romániában.

Pataky Sándor,

az Aradhoz hűtlenné lett Rubletzky Géza szobrászművész műtermét vette át a Bohus-palotában. Hosszú aradmegyei bolyongás után — most letelepedés dolgában, megállapodott. Akvarelljei büszkeségei lehetnek bármelyik európai galériának és biztos, hogy hamarosan Európa legtöbbet emlegetett művészei között fog szerepelni.

Bálint Gyulának,

ennek a régen beérkezett festőművésznak külön fejezetet kell szentelni. A legnagyobbak közül való. Esztendő óta dolgozik Ara-

don és büszke az az aradi családra, amelynek lakása falán egy Bálint-portré függ. Bálint a „drága” művészek közé tartozik, mert kivételes szépségű képei márkát jelentenek. Különc ember ez a Bálint. A Kálvin János-uccában lakik, az Avarffy-házban. Mindenek előtt vegetáriánus, ami még nem volna olyan nagy baj. De a szalonja tele van madarakkal. Élő madarakkal, amelyek éppen úgy röpködnek a vendégek, mint Bálint Gyula feje fölött. Ez különösen kellemetlen Bálint számára, aki állandóan sötét ruhában jár és szórakozott. A „Fricike”. Bálint kedvenc szarkája már nagyon szépen füttyöl a „fogásindulót” és Bálint ezt a beszélő madarat magával viszi Egyiptomba, mert odakészül. Először Konstantinápolyba megy, ahol karakterfigurákat keres. Azután Egyiptom a célja. De visszajön Aradra. Mikor? Még az sem biztos, hogy mikor megy el! Pénz kellene hozzá!

Iritz-Iványi Sándor

ismét Aradon van, sok bolyongás után. Dolgozik és dolgozott, de még nem állt ki. Padl Albert a nagyszerű tájképfestő elment Párisba, de visszajön. Látni és dolgozni. Erdőképei eddig is szenzációt és európai értéket jelentettek. Most új impressziókkal fogja gazdagítani Arad képzőművészetét.

Balla Frigyes,

új tehetségeket nevel. A neve jó ahhoz, hogy mindenki, aki festeni akar és tud, hozzámenjen tanulni. Balla Frigyes különben dolgozik és minden zsánerben fest. Rajzainak és festményeinek kiállítása mindig eseménye Aradnak. Szerényen munkálkodik fent a görög katolikus palota második emeletén és készíti elő Arad művészi jövőjét.

A kiállításra készülők.

Minisan Kornél középisk. rajztanár, a csendéletek elsőrendű művelője is dolgozik, hogy új kiállítást készítsen elő. Toader Julian, aki az állami főgimnázium rajztanára, főképpen tájképekkel akar meglepni és meg fog lepni, mert meglepetés az a fejlődés, amelynek leghelyesebb útját járja Toader. — Sima Dezső a katolikus főgimnázium rajztanára és sok tehetséges, helyesen vezetett tanítványt mondhat magának. Most Olaszországba készül. Stamatiad Letitia a tájképek után az iparművészetet kultiválja és gyönyörű román motívumú vázákat fest. Az iparművészet az ő terrénuma és talentuma már régen kikívánczik Arad kereteiből.

A szemináriumnak Dumbrovanu Tódor a rajztanára, az értékebb aradi festők közé tartozik. Legutóbbi kiállítása anyagi és erkölcsi sikert jelentett és alkalmas arra, hogy megalapozza nevét. Diószeghy László Borosjenőn festi nagyszerű tájkép-akvarelljeit, de ritkán mutatkozik Aradon. Most már sok képe gyűlt össze s bizonyos, hogy rövidesen kiállítást fog rendezni. Szántó György, az expresszionista irány képviselője már esztendő óta nem fest,

most írással foglalkozik. Diktál és néhány értékes könyve jelent meg már a könyvpiacra. Szántó György nem lát. Oka a háború — és nem festhet többé, de van még néhány értékes festménye, melyek díszei lehetnek az expresszionista irányt kedvelők szalonjainak.

Rubletzky Géza,

Románia legkiválóbb szobrászművésze hűtlen lett Aradhoz. Most gyönyörű síremléket készít s Temesváron dolgozik. A fiatalok közül a legmeglepőbb érték Groza György, a pásztorfinából lett szobrász és festőművész — az aradi Michelangeló — aki univerzális tehetséggel hamarosan a legnagyobbak közé fog tartozni. Aradi — kitűnően sikerült — kiállítása után, Nagyváradra utazott és onnan Olaszországba ment, majd Párisba készül, ahol szintén kiállít.

A fiatalok.

A szobrászok — és a legtehetségebbek közül való — Lalea Romulus, aki most érkezett haza Párisból és újabb alkotásaival most fog „körülkölni”. Meglepetés lesz. Az újak és ifjak közé tartoznak.

akik mindketten már igazi értékeket hoztak a közönség elé: Soós István — Soós Jenő aradmegyei főállatorvos fia — és Vuchetich László. Soós István Rudnyánszky Béla tanítványa és ehhez méltóan sötét tónusú színekkel dolgozik. Figurális dolgokban és rézkarcban a legerősebb. Vuchetich Réti István tanítványa és máris a legjobb grafikusok közé tartozik. Kemény Béla most mutatkozott be Arad publikumának hosszú esztendő során, főleg a népszerű művészetével. Többség még sokat várunk.

Arad ismét indít. Új művészek tűnnek fel, akik gyorsan fogják befutni azt a pályát, amely a hírnévhez és a „márkához” vezet. A régi, a beérkezettek is tanulni látni mennek és Arad a jövőben is a kiállítások városa marad, ahol nyugodtan rendezhetnénk nemzetközi szalont, mert az aradiak nem maradnának az idegenek mögött, sőt a babér nagy része nekik jutna. Félni kell tőle, hogy azok közül, akik most mennek el, sokat fog meg majd a külföld és nem lesz többé a miénk. De Arad azért — mindig kulturális központ maradt! — (—gt.)

Ledererné a Kuria előtt.

Budapestről távozzák: Kodelka nagyvágó gyilkosainak bűnpöre a végső stádiumhoz közeledik. Lederer Gusztávné fellebbezését február 1-én tárgyalja utolsó fórumon a Kuria. A tavaszkor kerül döntésre a kabinetirodában a már jogerősen halálraítélt Lederer Gusztáv kérelmi kérvénye.

Az exszinigazgató bérletel.

Maurer Béla rendezte a Fekete Mihály részéről elintézetlenül hagyott bérletek ügyét.

(Saját tudósítónktól.) Emlékeztetes, hogy Fekete Mihály hirtelen távozásával egy igen kinos, rendezetlen kérdést hagyott maga után: az előrefelvetett bérletek ügyét. Mint ismeretes, Fekete Mihály kétszáz ezer lejt meghaladó összeget vett fel az aradi színház bérlektől, amelyet még a mai napig sem fizetett vissza. Az aradi színház új igazgatója, Maurer Béla — érezve azt, hogy a vissza nem fizetett bérletek dolga bizonyos terhettéltként nehezedik az ő színházi rezsimjére, tárgyalásokat próbált kezdeni Fekete Mihállyal, a bérlet-ügy megfelelő elintézésére, ezt a kísérletet azonban Fekete Mihály azzal utasította vissza, hogy ez az ő magánügye. Kétségtelen, hogy ez a felfogás legalább is furcsa, mert azt, hogy valaki kétszáz ezer lejt minden ellenszolgáltatás nélkül megtartsa magának, aligha lehet magánügynek nevezni, annál kevésbé, mert hiszen itt jelentős számú, jóhiszemű emberről is szó van, akik nemcsak bizalmat, de pénzt is előlegeztek Feketének, akire — a dolgok ilyenén fordulása következtében — magától értetődően, teljes egészében reáharul a visszafizetés kötelezettsége.

Fekete Mihály különös magatartása dacára Maurer Béla igazgató most újabb kísérletet tesz arra nézve, hogy ez a kinos kérdés valamilyen formában mégis csak elintéztessék. Az igazgató terve az, hogy a kiváltott bérlet-szelvényeket ötvenszázalékos arányban beváltja a régi rezsim által cserbenhagyott bérlektől olyformán, hogy a husz-

bérleti szelvény beszolgáltatása ellenében féláron ad megfelelő színházjegyeket a bérlektől. Ez a szándék vezetett Maurer Bélát, amikor az alábbi felhívást intézte az érdekelt bérlektulajdonosokhoz: „A színház igazgatósága felkéri Fekete Mihály volt szinigazgató bérlelt, hogy bérletüggyel rendezése érdekében folyó hó 21., 22. és 23-án délelőtt 11—1-ig és délután 4—7 között bérletjegyeiket a színház pénztáránál bemutatni sziveskedjenek.”

MULATSÁG

Báli naptár.

1926. január 23-án: Fabál a Központban. Magántisztviselők és kereskedők bálja a Fehér Keresztben. Thèmes jelmezestélye a városligeti kioszkban.

1926. január 30-án: Román Nőegylet estélye a Fehér Keresztben; Vasas-bál a Központban. — Kiss Ancy álarcsbálja a Krispin-teremben.

1926. február 1-én: Az AAC álarcs bálja a Fehér Keresztben.

1926. február 6-án: Román kereskedők és iparosok szövetségének bálja a Fehér Keresztben; Altiszt bál a Központban.

1926. február 7-én: Az aradi ipartestület táncal egybekötött teaestélye a Fehér Kereszt nagytermében.

1926. február 13. Bál az árvíz-károsultak javára a Kulturpáloiban. Bőriparosok bálja a Fehér Keresztben.

1926. február 15-én: Katolikusbál a Fehér Keresztben.

— Aradi Ker. Alk. és Magántisztviselők bálja január 23-án. Kik tévedésből még nem kapták kézhez meghívójukat azok Heim J. felteremtű tiszteletben Rédner Dezsőnél átvehetik.

Szerelem a börtönök páncélvonatán.

Aradi tolvajná rejtelmes szökése. — Amikor a „sef” szerelmes lesz. — Ravis Annának a fogházak virágának legujabb kalandja.

(Saját tudósítónktól.) Neve: Ravis Anna alias Varga Mária alias Inisel Mária. Kora: 34 éves. Haja: fekete. Szeme: fekete. Termete: közép. Arca: hosszúság. Orra, szája rendes és különös ismertető jele nincsen. Ennyi áll az aradi fogház „star”-jának a személyi lapján, amely egy kötetekre menő aktatömegben fekszik. Az íráscsomó Ravis Anna regénybeillő történetéről mesél. A „star” egyébként egy egész Erdélyben és a régi királyságban ismert tolvaj, aki legutóbb ismét egy kalandos szökésével foglalkoztatta az aradi, nagyszebeni és bucaresti ügyészségeket. A tolvajt néhány hónappal ezelőtt Bucurestiben kereszttel Kolozsvárra szállították a foglyok szállítására ki-rendelt páncélvonatban, amely erős őrizet alatt áll. **S annál nagyobb volt a meglepetés, amikor a madár kirepült a kalitkából, a nő ellépett utközben.** Néhány hét múlva újra elfogták, azonban a mai napig semmi felvilágosítást nem adott arról, hogy miképpen szökött meg az elzárt páncélvonatból. **Ma aztán Aradra érkezett az illóvi ügyészség átirata, amely azt kéri, hallgassák ki Ravis Annát arra nézve, ki segítette elő Grivita állomáson a szökését. S a kihallgatás folyamán szándékos vallomást tett a foglynő.**

„A vonatvezető volt”.

— Már Grivita állomás előtt — mondta Ravis Anna — állandóan kerülgöttem a „sef” és folyton a közelemben tartózkodott. Grivita állomáson leszállított és a lakására vitt. **Itt tartott engem három napon keresztül és a harmadik napon — ha jól emlékszem, vasárnap volt — levette ujjaimról a magammal hozott három aranygyűrűt, levette rólam a kabátot és futni engedett.**

Eddig szól Ravis Anna vallomása, amelyet még a mai nap folyamán továbbítottak Bucurestibe, a további lépések megtétele végett. Az asszony — arra a kérdésre, hogy mi a vonatvezető neve — kijelentette, hogy nem tudja, csupán annyit jegyzett meg, hogy körülbelül ötven éves lehetett. **A szenzációs vallomás nyomán most vizsgálat indul meg arra nézve, hogy a kérdéses napon ki volt szolgálatban és azután felelősségre vonják a bűnöst, aki viszályt állásával.**

16 éves kora óta fogházban.

E különös história révén újból ráterelődött a figyelem Ravis Annára, aki immáron évek óta egyik fogházból a másikba vándorol, a ki nem tud megenni anélkül, hogy ne lopjon. Kiderül, hogy a tolvajná szülei ma is élnek és **Szintve községben elismeren gazdag földművesek, akik kitagadták lányukat és hallani sem akarnak a bűnös utra tévedt nőről.** Az első „eset” 16 éves korában történt, amikor a kisjenői járásbírósa lopásért elítélte. S akkor kezdődött az út, amelynek ma sincsen vége. Azóta Ravis Anna már végigjárta az aradi, a temesvári, dévai, lugosi, gyulafehérvári, nagyszebeni fogházakat, míg uira Aradra került. Itt 19 rendbeli lo-

pásért bíróság elé került s 1922-ben öt évi börtönre ítélték. — Felbuzgott s közben beteget jelentett, így a kórházba került. Két nap múlva Ravis Anna már nem volt a kórházban, de vele együtt eltűnt az igazgató több ruhadarabja is. — Gyulafehérvárra ment, ahol megint lopott. Elfogták és két évre ítélték. A két év kitöltése előtt **Selariu** aradi fogházigazgató tudomást szerzett a szökött fogoly ottlétéről s a kitöltés után kérésére Aradra hozták vissza. Bíróság elé került, azonban védője kérte elmebeli állapotának megvizsgálását s a bíróság elrendelte, hogy szállítsák megfigyelés végett a kolozsvári klinikára. A páncélvonattal vitték és ekkor titokzatos módon megszökött a páncélvonatból. Sibiuba ment, ahol újabb lopásokat követett el s ott elfogták. A bíróság négy évre ítélt, azonban először Aradra küldték, hogy itt álljon bíróság elé. Jelenleg 13 új betöréses lopásért vonják felelősségre s a közeli napokban lesz meg a főtárgyalás ügyében.

Prémeshunda, lakcipő.

S érdekes, hogy valahányszor megszököik, mindig új prémeshundában, vagy időszak szerinti drága felöltőben. **Selvenharisnva-**

ban, elegáns ruhában és lakcipőben kerül a fogházba. Jelenleg is elegáns prémes bundát visel — honnan szerezte — nem tudni. Ravis Anna a fogház starja, ma olyan elegánsan járkal a szomorucellában, mintha az aradi napsütéses korzón libbenne végig, a csillogó, szürke kőkockák helyett. Amikor 16 éves korában először az aradi fogházba került, az emberek szinte megszádltek a gyönyörű leány láttára, aki Aradmege legszebb leánya volt. Azóta több mint másfél évtized telt el, a börtönlevegő lesorvasztotta a rózsákat a fehér arcbról, a teit arc is soványabb lett, azonban Ravis Anna ma is a legszebb nő az aradi fogházban. S ennek tudatában büszkén járkal a szegényesen öltözött társnői között. — **Ki szeretné menni, becsületesen dolgozni s elfelejteni a bűnt** — zokogja megtörtén a fogházirodában, amikor főügyési engedéllyel beszéltem vele. De azt nagyon jól tudja Ravis Anna, hogy még sok év van hátra a szomorucellák világában, hiszen először öt esztendő, azután hozzá még a mennyire most itélék el s végül a nagyszebeni négy esztendő vár rá. Mire Ravis Anna újra kikerül a világba, már végleg lesorvadtak a rózsák arcáról, már nem lesz a fogház starja, sőt valószínűleg már nem fog akarni új és becsületes életet kezdeni. Ha ugyan most is őszintén akarja. . . ?

Marosi Rudolf.

Epizódok Blaha Lujza életéből.

A legnagyobb kívánság. — Az ifjú színész nagyapásága. — Az öreg ripacs és a nemzet csalogánya.

(Saját tudósítónktól.) A gyönyörűséges megható gyászbeszéd elhangzottak, a göröngvök rázultak a koszorúszes koporsóra: Blaha Lujza kihűlt teteme immáron lenn nyugszik a föld mélyén, de csodásan szép emléke örökké élni fog a magyar szívekben, magyar lelkekben. Sok kedves epizód kering a „nemzet csalogánya” eseményteljes, szindus életéből, ezek közül néhányat itt adunk:

A golyafészkes tanya, Eötvös Károly és Blaháné.

Dienes Márton, aki lapszerkesztő és képviselő volt, amikor igen csunya bűnt követett el, amiért ki kellett szöknie Amerikába. Kínit levezekelte minden bűnét: csöndes, szomorú ember lett, puritán életet élt, a háború kitörésekor hazája sorsán aggódott, melankolikus lett, utolsó szava is az volt, hogy . . . szegény hazám . . . és utolsó kérése az, hogy hozassanak ki egy pár marék hazai földet, azt tegyék a sírja fölé. Ma is abból zöldel a neveléjs teteme fölött, a brooklyni temetőben. Folyton azon sirdogált kinnt szegény, hogy még egyszer, akárcsak egy napra, haza jöhetne. Barátai tréfásan unszolták, hogy mi az a három, amire itthon leginkább vágyik? Napokig töprengett ezen a számárságon s csak azután jelentette ki:

— Golyafészkes tanyát látni még egyszer a szentesi határban; Eötvös Károlyt hallgatni még egy éjszaka az Abbazia-kávéházban és visszajutni — még egyszer, csak még egyetlen egyszer — a

Blaháné játékában, énekében.

Aki letegezte Blahánét.

1908 január 10-én ünnepelte a magyar közönség Blaháné ötvenéves művészi jubileumát; a kis Lujza ugyanis nyolcéves korában lépett először színpadra. Amikor fránya újságírók kiásták ezt a dátumot, a Nagyasszony eleinte szabadkozott, de később mégis csak bevallotta:

— Nem tudom, hogy süttötték ki, de hát ha már letelezték: bevallom, mi tagadás benne, biz én már ötven éve komédiásné vagyok. Senkinek sem szóltam róla, mert nem akarok én csillogni-villogni.

Mégis nagyon boldog volt, amikor a Népszínház-Vigopera disz-előadásán olyan ünnepeben részesítette a közönsége, amelyik elhúzódott a grófnőtől a varrólá-nyokig és a vidéki csizmadiákig, a milyenben alig is volt része valakinek.

A Népszínház-Vigopera nevében Máder igazgató és az akkor még fiatal Pázmán Ferenc ülvözöltek. Különösen Pázmán tett ki nagyon magáért. Stentori hangon szavalta:

— Te vagy a nemzet csalogánya . . . Te vagy nemzetünk soha ki nem alvó fátylaja . . . Te vagy a mi büszkeségünk.

A beszédek végén meg is kérdezte Blaháné Pázmánt:

— Mondja, kedves, maga, aki fiatal és mindig jókedvű ember, miért mondott olyan szörnyű komoly beszédet?

Pázmán zavarba jött és némi gondolkodás után így felelt:

— Csak azért méltóságos asszonyom, hogy elmondhassam majd az unokáimnak: lássátok rajkók, milyen nagy ember volt a ti nagyapátok, ő még Blahánét is letegezte.

Amiben egyetértett Blahánéval Feld papa.

Azon a gyönyörűséges estén egymás után járultak eléje Márkus József a főváros, Ujházi, Jászai, Csillag Teréz a Nemzeti, Herczeg Ferenc az Újságírók Egyesülete, Csiky az Otthon, Várady Sándor az Opera megbízásából, a kasszinók képviselői: Máder, Pázmán, majd a többi színházak képviselői: Lázár Ödön, Márkus László, Szilágyi Vilmos és Feld Zsigmond. Blaháné egész testében remegve, könnyezve köszöntö meg az ő utólréhetetlen bájoságával a sok szeretetet emigyen:

— Ugy érzem magam, mintha tündérkertben volnék, valami szépet, nagyon szépet álmodnék . . . Ne ébresszenek fel, mert ha felébredek, beborul az ég, megeredhet az eső — sirva fakadok!

Feld apó, amikor Blaháné mondokájával odaért, hogy megered az eső, liangosan, lelkesen kezdett helyeselni.

— Az eső. Igaza van Blahánénak: a fene egye meg azt az esőt.

Az ünnepély után kússá haragosan förmedtek a tisztelgők Feld papára:

— Miért helyeselt olyan hangosan az esőnél? Mi baja van magának az esővel?

— Hogy mi bajom nekem az esővel? Avval a disznó esővel?! Hát tudják maguk, hogy miért nem jó üzlet a nyári színház?

— Miért?

— Az eső miatt!

— Az eső miatt?

— Igen. Mert ha esik, akkor azért nem jönnek az emberek a nyári színházba; ha pedig nem esik, akkor pedig a ligetbe mennek és nem színházba. Ezért jövők én dühbe, ha ezt a szót hallom, hogy — eső.

Aki nem ismeri el Blahánét.

Blaháné népszerűsége delelőjén állott, amikor sok évtized után felkerült látogatóba Pestre egy öreg, rozoga, rozsdás hangú ripacs. Noszogatták, hogy nézze meg Blahánét, akit még Győrből, Debrecenből ismert:

— Nézze meg a fránya — dohogott a vén Dicsőffy Loránt, — nekem nem imponál. Meg hát az ördög tud ezen eligazodni: az apját Reindlnak hívták. Várai volt annak a színházi neve; őt meg Köles Lujzának ismertem, az utat Zsoldosnak hívják, mi jogon nevezi hát magát Blahánénak?

Kisérelje meg Ön is

A szépség ápolása hülyeknél éppoly fontos, mint az egészség ápolása. A kettő között egyébként igen szoros összefüggés van. Egészséges, friss, rózsás arcú, hamvas teint, üde, fiatal megjelenés a közvetlen következménye annak, ha következetesen a világhírű

DIANA krémmel
DIANA szappannal
DIANA puderrel

ápolja arcát, vállát és kezét. 474

HIREK

A tango mint orvosság.

Helyben vagyunk. Még csak az kellett, hogy egy angol orvos egész komolyan ajánlja az újfajta táncot, mint bizonyos betegségek kitűnő gyógyszerét. Most már tehát első, második, sőt esetleg tiszteletreméltó harmadik ifjúságukat élő hölgyeink és uraink azzal a tudattal rázhatják ki egymásból a lelket, taposhatják le egymás lábát és az izzadtságtól verejtékezőve azzal a hittel kapkodhatnak a levegő után, hogy amit művelnek, az egészséges. Különösen azoknak, akik dadognak. Akiknek a nyelvük akadózik — állítja az angol orvos — elég néhány adag alapos tango és már bizonyára érezni fogják kitűnő hatását. — Monnyiben van igaz a derék doktornak, nem tudjuk. A dadogók iskolája valószínűleg sietni fog ezt a gyógyítómódot tantárgyai közé beiktatni. A doktor ur azonban diplomája mellé a legrövidebb idő alatt még egy másikat is teljesített, mert a táncot tanító alighanem ki-nevezik tiszteletbeli tagjuknak a tango fellendítése körül szerzett kiváló érdemeiért. Hogy mi van a dadogókkal? Az majd elvállik. Egy bizonyos. Aki soha életében nem dadogott és egy alapos tango-adagot bevesz, az a táncot egybekötött kar-, láb-, derék-, nyak- és tüdőgyakorlatok után úgy akadózik, oly hamisítatlanul dadog, mint a parancsolaf. Hogy egy újabb tango-adag mint orvosság azután miként hat, ezt a páciensekre bizzuk. Az első kigyógyult dadogó majd lesz szíves tapasztalatait nekünk folyékonyan, gördülékenyen elmondani.

— Az uralkodópár Bucurestiben. Bucurestiből jelentik: A királyi pár, Mária jugoszláv királyné és Ileana hercegnő tegnap este visszaérkeztek a fővárosba.

— Miklós herceg völegényjelölt. Bucurestiből jelentik: Az Adeverul szerint Miklós királyi herceg legközelebb egy, az udvarral rokonságban álló hercegnőt fog eljegyezni.

— Brătianu Vintilla hazatérése. Párisból jelentik: Brătianu Vintilla pénzügyminiszter tegnap este hazatért Bucurestibe. Elutazása alkalmával kijelentette az újságíróknak, hogy Titulescut és Diamandit bizba meg, hogy folytassák Doumer pénzügyminiszterrel megkezdett tárgyalásait Románia háborús adósságainak rendezése ügyében. A miniszter reméli, hogy sikerül a megállapodást létrehozni a washingtoni egyezmény feltételei alapján.

— A Magyar Párt kisebbségi vitája. Kolozsvárról jelentik: Holnap délután három órakor a Magyar Párt kisebbségi szakosztálya Jakabffy Elemér dr. elnökelete alatt ülést tart, amelyre hivatalosak a kolozsvári napilapok politikai munkatársai, valamint a nagyobb vidéki lapok kolozsvári szerkesztői is. Az ülés aktuális politikai kérdésekkel fog foglalkozni és vita jellegű lesz.

— Elfogott határátlépők. Ma reggel behozták a gáji rendőrségre Brauschet Ferdinánd és Brenner Friyes aradi lakosokat, akik gyalogszerrel Magyarországra akartak átszökni. Kihallgatásuk után átkísérik az ügyészség fogházába.

Róna Dezső ötmilliót követel a CFR-től.

Gyógyulóban a szentannai vasuti katasztrófa aradi áldozata. — A szerencsétlenséget egész életén át megsínyli a volt szinigazgató.

(Saját tudósítónktól.) Még közvetlen emlékezetünkben él az a vasuti katasztrófa, amely karácsony előtt történt Szentanna közelében az arad-nagyvárad vasuti vonalon. A szerencsétlenség alkalmával Róna Dezső volt aradi szinigazgató, a kitűnő operatőr súlyos sérüléseket szenvedett. Arad legkiválóbb orvosai vették kezelés alá Róna Dezsőt, azóta már két ízben is megoperálták és már egy hónapja, hogy legteljesebb nyugalommal várja felgyógyulását s mégis csak ma hagyhatta el először az ágyat. Ma is csak bot segítségével tudott a legelső karosszékre elvándorolni és rövid idő múlva azután ismét ágybafeküdt. Karácsony estéjén operálták meg dr. Posgay István, dr. Löwinger Miksa és dr. Schmidt János Rónát, s eleinte úgy látszott, hogy a legkiválóbb sebészek azonnali beavatkozása sem mentheti meg a volt igazgató jobb lábát. Az orvosi konziliumon mármár felvetődött a kérdés, hogy Róna Dezső jobb lábát térden felel amputálni kell, mert félt volt, hogy vérmérgezést kap. Egy újabb operatív beavatkozás azonban segített, sikerült eltávolítani a sebbe jutott idegen és fertőző anyagokat, s Róna ma már a javulás útján van. Horváth Mici gondos ápolása remélhetően hamarosan lábára állítja Róna Dezsőt, aki azonban egész életén át bicegni fog. Meglátogattuk Róna Dezsőt.

— A papir drágasága ellen. Bucurestiből jelentik: A lapok igazgatói a grafikai intézetek képviselőivel együtt tegnap az Argus szerkesztőségében értekezletet tartottak, hogy állást foglaljanak a papírdrágaság ellen, amely nemcsak a sajtó egzisztenciáját, hanem az általános kultúrát is veszélyezteti. Az értekezlet egy bizottságot választott meg, amely az iparügyi miniszter előtt ki fogja fejteti a sajtó álláspontját és követelni fogja, hogy a miniszter utasítsa vissza az áremelésre vonatkozó kérelmet.

— Milliós házvétel Aradon. Közel kétmillió házvétel történt Aradon: a Bulevardul Carol I. (Erzsébet-körút) 63. számú ház cserélt ma gazdát. Az emeletes házat, amely eddig Scholtz és Kohn aradi vállalkozó-cég tulajdona volt, Hirsch Jenő aradi órá és Iványi Menyhért aradi cipőkereskedő vásárolták meg egymillió hétszáz ezer leierért.

Sándor Erzsi megérkezett

és ma este fogja a Kulturpalotában gyönyörködtetni Arad műértő közönségét

— Újságírók védelme. Bucurestiből jelentik: A Bucuresti-i újságíró szervezet, az általános sajtósindikátus és a hivatásos újságírók egyesülete, tehát az összes sajtószervezetek közös deklarációt tettek közzé, amelyben tiltakoznak az újságírók ellen, hivatásuk gyakorlásából kifolyólag írtatott támadásokkal szemben és követelik, hogy a hatóságok ilyen esetekből kifolyólag a törvényeket szigorúan alkalmazzák.

aki erősen reménykedik dr. Posgay Igéretében, hogy február tizedikére lábra állítja és ismét szerepelhet a színházban. Közben ezt két mondja:

— A vasut ellen kártérítési pört fogok indítani, de nem egymillió lej erejéig, mint az eddigi hírek mondták, hanem jóval nagyobb összeget fogok követelni. Ma még nem tudom, hogy milyen nagyságú lesz ez az összeg, de bizonyosan több millió lej. Orvosi kezelésem és gyógyszerelési költségeim is meg fogják haladni a félmillió lejt, mire ismét úgy-ahogy járnai tudok. Eltekintve a kiállított szenvedésektől, a horribilis kezelési költségektől, a szerencsétlenség esztendőkre visszavetett pályafutásomban. Károsodást szenvedtem azonban podgyászaimban is, mert a bőröndjeim egytől-egytől tönkrementek tartalmukkal együtt. Tönkrement a bundám is és éppen a számomra legsúlyosabb időben ágyba kényszeríttem. Lehet, hogy a követelt kártérítés összege ötmillió lej is lesz, de annyi bizonyos, hogy annál az összegnél kevesebbet, amelyet követelni fogok, nem fogadok el. El fogok menni ebben az ügyben a legvégső fórumig is, mert ez a szerencsétlenség engem szinte teljességgel tönkretett. A kártérítés ügyében felgyógyulásom után fogok ügyvéddel tárgyalni és akkor indítom meg a pört.

— Kisiklott express. Bucurestiből jelentik: A Bucuresti-jassi-i express tegnap Focsani közelében, Putna-Seaca állomáson kisiklott. A mozdony és a podgyászokcsa lefutott a sínról, nagyobb baj azonban nem történt. A kisiklás miatt a forgalom 12 óráig szünetelt.

Január 23. Január 23.

FABÁL

A szenzációk estje.
Filmfelvételek a bálról.
Jelmezszepeverseny!

— A szubrettprimadonna türelmetlen hitelezője. A timisoarai rendőrség megkeresésére a mai napon az aradi rendőrségen kihallgatták Betegh Eébi szubrettprimadonnát, aki ellen Winternitz József temesvári divatárú nagykereskedő hitelezési csálás miatt tett feljelentést. A kihallgatás során beigazolást nyert, hogy a kereskedő alaptalanul vádolta meg a művésznőt. Betegh Bébi pár hónappal ezelőtt több ezer lej értékben bevásárolt Winternitz üzletében és Fekete Mihály volt szinigazgató garanciája mellett részletfizetésben állapodtak meg. A direktorváltozás során azonban Winternitz annak da cára, hogy a művésznő részletfizetési kötelezettségét pontosan teljesítette,

a hátralékos 12.000 lej összeg azonnali kifizetését kérte. Minthogy ez nem történt meg, feljelentette Betegh Bébét. Az ártatlanul meghurcolt művésznő az alaptalan bűnvádi feljelentés miatt hatóság előtti rágalmazás címén feljelentést tett Winternitz József kereskedő ellen.

Ma
este

!

Ma
este

Sándor Erzsi

világhírű kamaraénekesnő
ária- és dalestélye
Aradon a Kulturpalotában.
Jól tűtött terem.
Jegyek Sándor hírlapirodában.

— Elmaradt tárgyalás. Érdekes tárgyalás készült ma délelőtt az aradi járásbírószágon. Irtunk arról a feljelentéssorozatról, amelyet Balasie Sándor aradi ügyvéd adott be Bergmann János és Sándor Oszkár, a Belgo Romana kereskedelmi vállalat két tisztviselője ellen, akiket csalással, sikkasztással, okirathamisítással és hamis esküvel vádolt. Viszont Bergmann János és Sándor Oszkár pedig rágalmazásért indított pert az ügyvéd ellen. Ma lett volna a tárgyalás, amelyet azonban hivatalból elhalasztottak s így a tárgyalást a jövő hónap folyamán tartják meg.

— Rendőri hírek. Heisler János aradi lakost Bunár József rendőrlopásért letartóztatta. — Az elmúlt éj-jel a IV. kerületi rendőrségre öt munkanélküli egyenit állítottak elő, akik ellen csavargásért eljárást indítanak.

— Negyvenórás tornádó elpusztított egy várost. Madridból jelentik: Spalmas városban óriási erejű tornádó dühöngött, amely egyfolytában 40 óráig tartott. A város egyetlen háza sem maradt épen. Az orkánt árvíz követte, amely elöntötte az egész várost.

— Egy házaspár öngyilkossága. Budapestről táviratozzák: Kulovaczik János 46 éves fűszerkereskedő a feleségével együtt öngyilkos lett. Kinyitották lakásukban a gázcsapokat és mire tettük észre vettük a férfi már halott volt, az asszonyt pedig haldokolva szállították a Rókus kórházba.

— Kettős szerelmi dráma. Budapestről táviratozzák: Az óbudai hajógyárban Schalk József 20 éves műszerész agyonlőtte Klein Hermin 18 éves tisztviselőnőt, majd önmagát lölte halántékra. Mindkettőjüket eszméletlenül állapotban szállították a Rókus kórházba. Levelet hagytak hátra, amelyben bejelentik, hogy meg akarnak halni, mert egybekelésüknek súlyos akadálya volt.

— Az összes modern kézimunkáról eredeti színes felvételen most jelent meg Bérczi D. Sándor cég Budapest, Dessewffy-uca 5. árjegyzéke, melyet kedves olvasóinknak szíves figyelmébe ajánlunk. A cég minden kézimunkáról a legnagyobb készséggel szolgál felvilágosítással, főleg ha lapunkra hivatkozni méltóztatnak. Könyvtömög kiadását Kerpelnél.

— Thémes jelmez-bálja január 23-án az aradi városligetben.

— Az aradi Központi táncteremben vasárnap, 24-én fél 6 órai kezdettel tea-délután rendez Gencsnyé.

— Gyerekek jók legyetek, mert mesedélután rendez a Nővédelmi Hivatal február 7-én az aradi Kulturpalotában.

— A Serail-krém a hölgyek legbiztosabb arcápolószere! Készíti Rozsnyay-gyógytár, Arad.

Tragikus öngyilkosság Vingan

Egy vingar kereskedő szíven szúrta magát és meghalt.

(Saját tudósítónktól.) Megrendítő öngyilkosság történt tegnap reggel Vinga községben. Esslinger Ferdinánd vingar kereskedő egy késszurással véget vetett életének. A tragédia részletei a következők:

Esslinger Ferdinánd már régebbi idő óta boldogtalan családi életet él s feleségével szinte napirenden voltak a nézeteltérések s viszálykodások. Súlyosbította a helyzetet, hogy a különben törekvő fiatal kereskedőnek az anyagi viszonyai is rosszra fordultak, ugyannyira, hogy Aradon lakó bátyja vette a kezébe az anyagi ügyek rendezését, ami sikerült is. Esslinger életének utolsó napjait Pészakon töltötte öccsénél, egy pészaki földbirtokosnál, majd Zombolyára utazott állást keresni. Innen Temesváron keresztül hazament Vingarra. Senkisért sejtette viselkedéséből megdöbbentő szándékát, bár a nála talált levélből kétségtelenül megállapítható, hogy kétségbeesett tetteire előbb készült. Hajnali négy órakor érkezett meg Vingarra, ahol bevárta míg családja felébred s csak akkor ment be a lakásba. A felesége megrémült férje váratlan megjelenésétől, úgy hitte, hogy a köztük fennálló haragból rá akar támadni és első ijedelmében kifutott a szobából és segítségért kiáltott. Az egyedül maradt Esslinger pedig kést rántott és szíven szúrta magát. A szerencsétlen ember jajszó nélkül roskadt vérral borítva a földre s néhány pillanatnyi vonaglás után meghalt. Zsebében bucsulevelet találtak, amelyben bejelenti öngyilkosságát s egyben azonban azt is írja, hogy sokkal jobban szereti feleségét, semhogy megválna tőle. Ezért magával viszi a halálba. Ezt a szándékát azonban — úgy látszik — már nem volt elég lelki ereje végrehajtani s csak önmagával végzett. A megdöbbentő esetről azonnal értesítették rokonait, akik kiutaztak Vingarra. Ma délután temették el általános részvét mellett a szerencsétlen embert, aki után özvegyen kívül egy három éves fia s egy öt éves leánya maradt.

MOZI.

xx A bagdadi tolvaj csodafilm pén tekig az aradi Apollóban. A bagdadi tolvaj valóságos ezeregyéjszaka mesés vagy a története felépítésén, mint gyönyörű felvételeken a régi keleti mesék bűbájos varázsa húzódik végig. Douglas Fairbanks, a világhírű művész felülbírlja önmagát a film főszerepében. Az előadások 5, 7 és 9 órakor kezdődnek.

xx „Énekek éneke” (A lap virága) ma csütörtökön utoljára az aradi Urániában. Ma csütörtökön vetíti utoljára az aradi Uránia mozgószínház ezt a gyönyörű filmet, amely Sueden híres regénye után készült és amelynek főszerepét Pola Negri játssza. Az előadások fél 5, fél 8 és 9 órakor kezdődnek.

Február 20-án lesz a kisanant-konferencia

(Belgrád, január 20.) Hivatalosan jelentik, hogy a kisanant konferenciáját február 20-án fogják a jugoszláviai Bledben megtartani.

A sajtó Napoleonjai Pesten.

A világlapok tudósítói elárasztották Budapestet. — Hogyan dolgoznak a külföldi újságírók a magyar fővárosban?

(Budapest, január 20.) A frankhamisítás az egész világ figyelmét Magyarország felé terelte és amellet, hogy Bucuresti, Belgrád, Bécs és Prága minden jobb lapjának ott van már a tudósítója Budapesten, a nyugatról érkező vonatok egymásután hozzák Budapestre a külföldi hírlapírókat. Franciaországból a Matin, a Journal és a Petit Journal egy-egy szerkesztője van Budapesten, a német lapok közül a Berliner Tageblatt, a Vossische Zeitung, Lokalanzeiger, Frankfurter Zeitung küldtek tudósítókat. Anglia öt legnagyobb lapjának van most tudósítója Budapesten. A Times, a Daily Mail, a Manchester Guardian, a Daily Herald nagy felkészültséggel és még nagyobb pénzforsorral dolgozó munkatársai loholnak a magyar fővárosban, a frankhamisítók bűnügyében. A skandináv államok éppen úgy képviselve vannak legkiválóbb újságíróik útján, mint ahogy Róma és Milano legnagyobb lapjainak tudósítói az olasz sajtót reprezentálják.

A külföldi tudósítók távirattal és levélbeli tudósítással dolgoznak. Két-három millió koronát táviratoz el naponta egy-egy külföldi újságíró Budapesten, hogy az eseményekről tájékoztassa a maga londoni, párisi, római, berlini, newyorki, dán vagy svéd, ro-

mán vagy cseh publikumát. — De nemcsak a frankhamisítás szenzációi iránt érdeklődnek a külföldiek, hanem a maguk lapjának világnézete szerint dolgoznak fel most a külföldiek mindent, amit Budapesten látnak. Különösen a királykérdés, a párt harcok, a numerus clausus, a társadalmi ellentétek, a felekezeti kérdések, az ország gazdasági helyzete és a fajvédők politikai szerepe érdekli a külföldi újságírókat, mert ebből az alkalomból most nagyon rátelődött a világ figyelmé Magyarországra. A napi eseményeket táviratokban adják le lapjaiknak a külföldi újságírók, akik egész nap talpon vannak. Rendes időbeli beosztása egyik újságírónak sincsen, mert mindegyiknek folyvást követnie kell az eseményeket. A legelőkelőbb szállodákban laknak, állandóan autó áll rendelkezésükre, mert lapkiadóik minden körlet nélkül engedélyezték számukra a költségeket. Este mindegyik külföldi újságíró visszavonul hotelbeli szobájába, ahol néha hajnalig dolgozza fel cikkeket a napi anyagát a magyar főváros szenzációjáról, a magyar közélet nyitott sebeitől, egy vergődő ország nagy tragédiáiról. A cikkeket repülőpostán továbbítják a világ minden tája felé és másnap vagy harmadnap már valamennyi külföldi nagy újság bő részletességgel foglalkozik a magyar problémákkal.

xx Jönl „A fehér apáca” a szezon legnagyobb filmje az aradi Apollóban. Főszereplő: Lilian Gish. Eredeti zene és ének. A jegyek elővételben válthatók szombattól az aradi Apollo elővételi pénztáránál.

Farsangi férfidivat.

Gyakran mosolyra deríti a divat krónikását az a tétovázás, mellyel bizonyos körök az új divatokat fogadni szokták. Kezdetben kicsufolják, aztán lesajnálják, később megtürik, de végre mégis követik. Könnyű akkor a szabóhoz szaladni, mikor már mások kipróbálták az új formákat, hogy ne varrjon hajtókát a szmokingzsebekre, hogy tartsa bővebbre a nadrágot és testhez állóbban a kabát alját vagy elsielni a divatárushoz, hogy megkérdezzük tőle, vajon milyen is az a „Savoy”-csokor, a pull-over, a pyjama vagy a legújabb alacsony gallér. Akinék módjában van a divattal haladni, annak az első között kellene lenni az új divatok követésében épp úgy mint a premiereken, a tárlatokon vagy bármely más modern társadalmi eseménynél.

De nemcsak a szembetűnő újításokat kell figyelemre méltatni, hanem élni kell azokkal az apróbb „trükk”-ökkel is, melyek a külső megjelenés kifogástalanságát előmozdítják. Így például célszerű, ha a frakk- vagy szmokingöltöny nadrágját vastagabb szövethől készítettük, mint a kabátot.

a hajszálfinombordás pikémellű ingeknél. Esti öltözethez nem viselnek ezidén redősmellű inget és fehér inghez duplakézelt sem. A fehér selyemingek is csak egy ugynevezett felső redővel dívatosak. A modern esti ing két gomblyukában mérsékelt nagyságú fehér gyöngygombot viselünk. A kézelők szimplák, szűkek és kissé kerekded sarkuak. Frakkhoz álló- vagy szárnyas gallér, szmokinghoz csak az utóbbi a helyes forma.

Frakkhoz a fehér, szmokinghoz a fekete nagy lepkeszárnny, ugynevezett „Savoy”-csokor a legújabb. De dívatos az egy csomóra kötött rövid, széles végű slipsz is. Igen sokan előszeretettel viselik továbbá a széles, lapátvégű esti nyakcsokrot. Az esti csokor — fekete vagy fehér — ne legyen keskeny és kicsi. Viselhető a csokor a gallér szárnyai fölött vagy alatt, úgy, amint tetszik. Szmokinghoz ne viseljük duplagallért. Ne viseljük fekete kemény kalapot az esti öltözethez. Ha azt hisszük, hogy cylinder túlságosan ünnepélyes a megfelelő alkalomra, akkor a fekete puha kalapot válasszuk.

Esti ruhához fekete hártsnyát kell viselni. Legszebb a fekete nyíllal díszített fekete selyemhártsnya. Dívat „dolgában, sajnos, sok helytelen szokás előtt kell szemet hunynunk, ezek közé tartozik a színes hártsnya viselete is, mely mai dívatfogalmunk szerint esti alkalomra nem való. Ha ez is nézzük, hogy a tánc után helyet foglaló urak magasra felhúzzák nadrágjukat és színet sértő színű hártsnyájukat mutogatják, az ellen tiltakoznunk kell, hogy fehér hártsnyát villogtassanak a bálteremben.

Déli és délutáni alkalmakon zsaketben jelennek meg az urak. Ebben a ruhában járulnak az anyakönyvvezető elé a vőlegények és a vőleányok egyaránt. Igen dívatos a széles kihajtású szegett zsaket, melyhez fehér mellény, fekete-fehér vagy ezüstszerű matrózcsomó vagy plasztromnyakkendő (tüvel) és fehér bokavédő illik. Itt említjük meg, hogy Londonban a széles nyakkendő dívatja uralkodik. Természetesen csak zsakethez viselik.

A fekete zakó, melyhez sávös seviot nadrág járul, előadott délutáni öltözet. Viselhető hozzá kétsoros fehér mellény is. Fehér poplin-ing, szárnyas gallér, fekete-fehér vagy ezüstszerű hosszú nyakkendő vagy csokor a legmegfelelőbb kiegészítő részei a modern fekete zakó-öltözetnek.

(M. B. K.)

ROMOLA

„Wimpassing”
sár- és hócipők
a legjobbak
csillagalaku piros védjeggyel!
Lloyd-Express.

Jankovich női harisnyát visel — írja a „Matin” hágai tudósítója.

Francia riporterek munkája Hágában. — Jankovich szentimentalizmusa. — Mit pallott Mankovics a Zadravetz püspök előtt letett eskürel?

A francia lapok legutóbb megjelent számai még mindig részletesen foglalkoznak a frankhamissal. Több lap, — így a Matin is — tudósítót küldött Hágába, ezek a tudósítók a letartóztatott frankhamissók vallomásait firtatják.

— Jankovich Arisztid — jelenti a Matin tudósítója — nyugodtan és békésen él a cellájában. A 43-as számot kapta s ezt a számot úgy viseli a mellén, mintha valamilyen rendjel volna... Érdekes, hogy Jankovich női harisnyát visel. Ha a vizsgálóbíró megengedné, megkérdezném tőle, miért visel női harisnyát s különösen miért dugdosott ebbe a női harisnyába hamis ezerfrankosokat?... (A francia hírlapírónak valószínűleg azért tűnt fel Jankovich női harisnyája, mert Franciaországban egyáltalában nem ismerik a férfiak térdigérő harisnyáját.)

Jankovich naplója

igen nagy feltűnést keltett a francia közönség körében.

— Miért vezetett naplót tulajdonképpen ez a Jankovich? — veti fel a kérdést a Matin. — Azért, mert a gyónás szükségét érezte, vagy pedig attól való félelmében, hogy felfedezik? Ez a második feltevés valószínűtlen, hiszen a naplónak azokat a részeit, amelyek a legkompromittáltabb dolgokat tartalmazták, megsemmisítette.

Mihelyt a motozás során megtalálták a naplót, a hágai vizsgálóbíró azonnal hívatta a hites magyar tolmácsot és lefordította vele a szöveget holland és francia nyelvre. A francia szöveget odaadták a Matin tudósítójának, aki a napló elolvasása után így írta meg benyomásait:

— Jankovich igen pontos ember. A számadásait olyan szabatosan vezeti, mint akár egy könyvvezető. Előre megállapítja, hova fog utazni, így többek között már most kidolgozta annak a párisi utjának a tervét, amelyet júniusban akart megtenni. Párisban az volt a célja, hogy a francia bank és pénzügyi világ szótárát megtanulja... De nemcsak pontos, hanem

szentimentális is ez a Jankovich.

A feljegyzései bőségesen mesélnek dunaparti sétákról, gyönyörű, szép, magyar asszonyok kíséretében...

ben... Művészi hajlandósága is volt. Sűrűn látogatta a kiállításokat s a festmények iránt érdeklődött.

A Matin felveti a kérdést, mi indíthatta bűnre az ilyen embert. Szerinte nem lehet mást feltételezni, mint azt, hogy

politikai fanatizmus vezet munkájában.

A politika irányította a frankhamissók legnagyobb részét.

— Nem szabad ugyanis megfeledkezni arról — ugymond — hogy azok az emberek, akiket eddig letartóztatnak, mindmostanig tisztességes számba mentek s egyetlenegyenek sincs büntetett előélete. Világos tehát, hogy ezek a tiszteletreméltó és fanatikus emberek valamely cél érdekében szövetkeztek s e szövetkezést pecsételték meg a tábori püspök előtt letett esküvel. Nyilvánvaló, hogy legalább egyiknek másinak közzük tudnia kellett, mi az a nagy

Háborúság az aradi cigánysoron.

Sir a hegedű négy hurja, a jazz-muzsika miatt.
— A cigányok komája meg a magyar nóta.

Írta: Nikolits Döme.

Lesz-e még gyümölcs a fán,
melynek nincs virága?
Avagy virág vagy te, hazám
ifjúsága?

Petőfi.

Arad sötét városrészének egyik nádfedeli házikójában évekkel ezelőtt nagy vigasság folyt le. Ekkor vezette oltárhoz Nagy Pali híres cimbalnos szíve választottját a parázsszemű, saját fajabeli szép hajadon Bokor Marcát. Ott volt a cigány zenészek egész tábora, a magyar kulturának e napszamosai, éjjeli bogarai. Nappal alig látni közülük egy-kettőt, de mikor az esthomály ráborul a földre, és a villanylámpák felgyulladnak, kóppott kabátjuk alá dugják hegedűjüket, brácsájukat, tárogatójukat és utra kelnek kenyérkereset és a magyar dal terjesztése céljából. Behatolnak palotákba, kunyhókba és ott zümmögnek mindenütt, ahol magyar nóta melletti szórakozásra vágyó közönséget találnak. Eljátszák azokat a bűbajos nótákat, melyekkel elődjük: Czinka Panna, Lavota, Banda Marci, Rácz Pali, Dankó Pista, a magyar érzést fejlesztették.

A magyar dalnak pártolásáért jutottam ahhoz a kitüntetéshez, hogy Nagy Pali és Bokor Marcsa lakodalman mint koma szerepel-

cél. Ha ezt nem tételezzük fel, akkor a frankhamissítás egész ügye teljesen érthetetlen.

De nemcsak a franciákat, hanem a hollandusokat is izgatja az a kérdés, hogy miért tették le az összeesküvők az esküt a tábori püspök előtt? A hollandus vizsgálóbíró meg is kérdezte Mankovichot erre vonatkozóan.

— Az esküre azért volt szükség — vallotta Mankovich, hogy munkánk titkokatosságát biztosítsuk. Nekem nem kellett esküdnöm, mert én felelős voltam a magam egyesületével szemben, de biztosítékot kellett szereznem Marsovszkyval szemben. Marsovszky meg is esküdött a tábori püspök előtt, hogy semmi körülmények között sem fogja felfedni titkunkat.

A vizsgálóbíró tüstént maga elé hívatta Marsovszkyt és megkérdezte tőle, igaz-e az, amit Mankovich állít. Néhány pernyi habozás után Mankovich így válaszolt:

— Igen, igaz, letettem az esküt.

Jankovich Arisztid ugyan részletes vallomást tett a vizsgálóbíró előtt, mindamellett még a laikusnak is észre lehetett vennie, hogy sok dolgot szándékosan homályban hagy.

Ez időtől kezdve valamennyi jelen volt cigány zenész az összetartás elvénél fogva komának címzett, amit én is viszonzottam. Ez összetartás elve az utóbbi időben meglazult. Nagy háborúság van a cigánysorban. Halász Laci a jazzzenének hódol, Almái Laci a cigány tradícióhoz híven a magyar dal, magyar tánc érdekében tör lándzsát: vidéki ember lévén, csak egyszer volt alkalmam jazz-zenét élvezni. Egy délutáni órában pléhfedők, pléhtepsik csörömpölése, vad üvöltözés és bakugrásszerű táncolás zaja riasztott fel álomból. Azt hittem, hogy rövid pihenésem alatt ide varázsolták a szomszédságomban az elmeegógyintézetek egyikét. Egy kiránduló familia farsangi mulatsága volt ez.

Mondják és írják, hogy a mulatság e neme most általánossá vált. Kávéházakban, éttermekben a jazz-zene elégti ki a közönség művészi zenei érzékét. Éjféli után jazz-zene kíséretében táncra kerekedik a közönség és mindenkinek jogában áll bármely hölgyet táncra hívni, öt szivarhamu és alkohol től beszennyezett kezeivel átkarolni és véle a termet többször végig lejtetni. A táncosok reggelig dözsölnek, kölkekeznek és többször megtörténik, hogy egy-egy

hajnal-hasadásig duhajkodó legény innen a szigurancához, vagy rendőrséghez, ettől pedig a törvényszék fogházába kerül, hogy kialudja éjjeli tivornyázását és elmélkedjék afelett, miképp fogja elsimitani sikkasztási büntetését.

Ez a diszes, erkölcsnemesítő zene képezi a vizsályt Halász Laci és Almái Laci cigányprimások között. Kinek van igaza? Halász Lacinak-e, aki megtagadva őseinek évszázadokon át teljesített hivatását, behódol a beteges kor és elkorcsosult közönség izlésének, vagy pedig Almái Lacinak, aki koldustarisnyát vesz inkább vállára és vonóját hegedűstől tűzbe dobja, semhogy fülsiketítő számszámokkal mulattassa a közönséget.

Szomorú dolog, hogy e harc ép most vetődik fel a magyar kultúra e napszamosai között. Most, midőn minden eszközt meg kell becsülni ami a magyar faj, a magyar szó, magyar érzés fentartásáért és ápolásáért idezi elő. Tagadhatatlan igazság, hogy számtalan magyar irodalmi remekmű a hegedűsök vonójának szárnyain repült be palotákba és kunyhókba, hogy a magyar dal, a magyar érzés virágait elhítsék. Ha Halász Lacinak van igaza, akkor nem kell Leopold császár féle rendelet a tárogatók elpusztítására. Elpusztulnak, elkorhadnak a közönség részvétele miatt, mert nem lesz, aki megértse a magyar dalt, a magyar szót. És jaj annak a nemzetnek, mely saját nyelvét, saját dalát meg nem érti. Ennek a népfajnak fentartása érdekében hiába fáradoznak Ugronék és Barabásék.

„Lesz-e gyümölcs a fán?”

Melynek nincs virága?

Azt hiszem lesz virág és lesz gyümölcs! Van és lesz még jó érzésű ifjúság, mely nem hódol e beteges korszak izlésének, és elhárítja azt a veszedelmet, mely a magyar kultúra napszamosait azzal fenyegeti, hogy vonójukat, tárogatókat tűzre dobni legyenek kénytelenek. Addig pedig, kedves Almái Laci komám: „Huzzad csak, huzzad keservesen.”

ROMOLA

— Elfogott vasúti tolvaj. Az elmúlt éjszaka Tódor Illés barzavai napszamos az aradi vasutálmáson feltört egy ott vesztelő s butéllás borokkal telt vaggont s onnan több üveg bort elvett, mindjárt nekilátott a zsákmánynak, s néhány üveg bort ott helyben megivott. Az ittassá lett tolvajt az állomásnál szolgálatot teljesítő rendőr fogta el Proceanu János barzavai munkás társaságában. Mindketőt ma bekísérték az aradi ügyészre, ahol a kihallgatás után Proceanut szabadlábra helyezték, Tódort azonban letartóztatták.

Jön!

Énekkarral!

Fehér apáca

filmremekmű. Főszerepben:

LILLIAN GISH

Jegyek elővételben szombattól válthatók.

Eredeti zenével

Jön!

KÖZGAZDASÁG.

Ötven és százszázalékos adóemelést terveznek.

Még jobban működésbe hozzák az adóprést.

(Saját tudósítónktól.) Január 31-ig tudvalevőleg be kell adni minden adózónak az adóvallomást, melynek elmulasztása azonnal, kivül, hogy a tárgyalást az érdekelt nélkül és a hivatalból beszerzett adatok alapján tartják meg, még egyéb anyagi következményekkel is járhat. Részvénytársaságok és nyilvános elszámolásra kötelezett vállalatok csak a mérleg elkészülése után kötelesek adóvallomást adni, míg a na-

gyobb iparvállalatok, — ha külön kérvényben kéri, — márciusig haladékot kaphatnak az adóvallomások beadására.

Illetékes helyről nyert információk szerint az idei évben egy ötven-száz százalékos adóemelést tervez a perceptorátus. Ez az adóemelés összefüggésben van azzal, hogy a pénzügyigazgatóság felsőbb rendeletre idénre lényegesen nagyobb adóbevételt irányzott elő, mint a tavalyi évben.

Zürichben 2.31.50, Párisban 12 a lej.

Helyi valutaárak. (Január 20.) Áru: Dollár 225, angol font 1090, cseh korona 6.60, francia frank 8.40, lira 9, dinár 3.88, schilling 31.80, márká 53, magyar kor. 315, svájci frank 43. **Pénz:** Dollár 224, angol font 1080, szokol 6.50, francia frank 8.20, lira 8.60, dinár 3.80 schilling 31.50 márká 52, magyar korona 320, svájci frank 42. — **Kifizetések:** Newyork 226.50, London 1102, Prága 6.73, Páris 8.60, Milánó 9.28, Zágráb 4.03, Bécs 32, Amsterdam 91.40, Berlin 54.10, Budapest 313, Zürich 43.90.

Zürichi tőzsdényítés. (Január 20.) Berlin 123.25, Amsterdam 208.02.50, Newyork 517.62.05, London 2517.50, Páris 19.32.50, Milánó 20.90, Prága 15.32.50, Budapest 0.0072.60, Belgrád 9.17.50, **Bucuresti** 2.31.50, Bécs 0.0072.90, Varsó 0.00072.50.

Zürichi tőzsdezárlat. (Január 20.) Berlin 123.30, Amsterdam 208. Newyork 517.87, London 2517.50, Páris 19.35, Milánó 20.90, Prága 15.32.50 Budapest 0.0072.60 Belgrád 9.17.50, **Bucuresti** 2.31.50 Varsó 0.00072.50, Bécs 0.0072.96.

Bucuresti-i tőzsdezárlat. (Január 20.) **Kifizetések:** Páris 8.45, Berlin 53.50, London 1095, Newyork 224, Milánó 9.10, Zürich 43.50, Bécs 31.45, Prága 6.65. **Valuták:** Napoleon 825, márká 53, levá 1.56, török lira 1.13, angol font 1075, francia franki 8.65, svájci frank 43, lira 9.10, drachma 2.80, dinár 3.91, dollár 223, lengyel márká 27, osztrák schilling 31.50, magyar korona 31, cseh korona 6.60.

— **Csődöt kértek Kolozsváron a Casa de Lipsca ellen.** Kolozsvárról jelentik: Néhány hónappal ezelőtt Kolozsváron nagy szörmeüzlet nyílt. A krakkói Casa de Lipsca híres cég nyitotta meg fióküzletét, mely a város jó helyén nagy pompával rendezkedett be. A krakkói cégnek Kolozsvá-

ron kívül Lipcsében is, Bécsben is van hasonlóan nagy üzlete. A jól megalapozottnak látszott cég most egyszerre fizetéseketelenséget jelentett, amelynek során kiderült, hogy hetvenmillió lej a passzívák összege. A fizetéseketelenséget az idézte elő, hogy a krakkói vámhivatal egy vámeljárásból kifolyóan zárlatot rendelt el a cég ottani főüzlete ellen. A zárlatot később feloldották ugyan, de a nyersbőr-piac kedvezőtlen alakulása és az üzlet bezárása annyira megrendítette a cég helyzetét, hogy kénytelen volt kiegészítést keresni hitelezőivel. A kolozsvári üzlet ellen a kolozsvári bankok, valamint a cég krakkói hitelezői biztosítási végrehajtást vezettek, de az Albina Bank ezen kívül kétszáz ezer lejnyi követelése erejéig csődöt is kért a szörmenykereskedés ellen. A cég egyik tulajdonosa tegnap Kolozsvárra érkezett és tárgyalást kezdett a hitelezőkkel, akiknek harmincöt százalékos ajánlatot fel. A hitelezők nagyrésze elfogadta a 35 százalékos kvótát a kiegyezés alapjául.

— **Országos tenyészállat- és gép kiállítás Budapest.** Budapestről jelentik: Az Országos Magyar Gazdasági Egyesület az 1926. évi díjazással és vásárral egybekötött XXXV országos tenyészállatkiállítást és az azzal kapcsolatos gépkiallítást március hó 19., 20. és 21-én fogja rendezni a budapesti tenyész- és haszon állatvásártelen.

— **Autó-, gép- és ágyugár Romániában.** Prágából jelentik: A Skoda-művek tárgyalást folytatnak egy román konzorciummal egy romániai autó-, gép és ágyugár felállítására ügyében. A vállalat megbízottai a napokban Bucarestbe érkeznek a szerződés perfektálására.

ROMOLA

**Az aradi Apolloban
!! még péntekig !!**

BAGDADI TOLVAJ

**filmszenzáció. : Főszereplő:
Douglas Fairbanks.**

Az előadások 5, 7 és 9 órakor kezdődnek.

SZÍNHÁZI MŰVÉSZET

Aradi táncművész- diadala.

Ungár-Éghy Ghyssa pesti és bécsi táncosté.

Ismertnevű aradi táncművész, dr. Ungár Imréné, Éghy Ghyssa nagy sikeréről számolnak be a budapesti lapok. Január 14-én tartotta Budapesten a Vigadó nagytermében önálló klasszikus táncostélyt olyan sikerrel, mely csak a legnagyobbaknak jut osztályrészül. A sok méltatásból leközljük az Ujság január 16-iki kritikáját: „Éghy Ghyssában egy fiatal, nagyon tehetséges táncművészt ismertünk meg, akinek nevét nemsokára a táncművészet legnagyobbjai között fogják említeni. Csodálatosan megsejti a zene legelrejtettebb mélységeit és mozdulatainak rejtelmes mechanikájával tökéletesen kifejezésre tudja juttatni érzelmeit és érzékeltetni a muzsika drámai momentumait. Technikája óriási, nem ismer lehetetlenségeket, a mozdulat csak eszköz nála a lélek finom ritmusának és a megsejtett zenei gondolatnak táncba foglalásához. Gazdag műsorából talán legérdekesebb egy bécsi komponista — Salmhofer — Hazugság és Igazság című művének megérzékelése, amelyben az asszonyi lélek kétféle megnyilvánulását egészen újszerű és eredeti eszközökkel ábrázolja. Gyönyörű kosztümjei — a bécsi Täuber tervei alapján — is nagy tetszést és feltűnést arattak. Nagyszámu közönsége zajosan ünnepelte kísérelével. Josefowits Dóra zongoraművészével együtt, aki 2 önálló számával figyelemreméltó kvalitásokat árult el.” — Eddig a kritika, amihez nem szükséges kommentárt fűzni. Hasonlóképpen ír a többi újság és a művészeti folyóiratok számos felvételét hozzák. Wienben a „Konzerthaus” nagytermében táncol január 22-én, mely fellépése csak látványozni fogja favalyi sikereit. Kétségtelen, hogy a jelen viszonyok között Éghy Ghyssa az egyetlen vidéken élő művész, akinek évente nagyszerű sikerű estéi vannak Budapesten és Wienben. Érdekessége lesz a bécsi estélynek, hogy az említett Salmhofer zeneszerző a külön Éghy Ghyssának komponált művet maga fogja kísélni. Általános csodálatot váltott ki az is, hogy a művész mindössze 20 éves és ilyen tökéletes tudással Aradon él mint dr. Ungár hegedűtanár felesége. (Erről a „Magyarország” külön megemlékezik.)

— **„A kis huncut.”** (Operettbemutató az aradi színházban.) Német operettlibrettisták helyzetkomikumokon felépülő bohóságokhoz írt Jean Gilbert kedves, hangulatos, finom, sokszor a helyzethez mértén groteszk muzsikát. A szép ház közönsége nagyon sokat mulatott, amit azonban inkább a szereplők, mint a szerzők javára lehet írni. A cimszerepet Zilahy Irén játszotta nagyon bájosan s nemcsak decens játékkal, szép ének- s nagyszerű táncszámaival, hanem pompás toalettjeivel is sok tapsot aratott. Betegh Bévy kellemes jelen-

ség, jó színész és kitűnően táncol. Különösen tetszett a második felvonásbeli groteszktánca. Szücs Laci ezúttal ismét beigazolta, hogy kiváló énekes s elsőrangú táncos. A humort Misoga László, Gömör Emma, Szabadkai Miklós és Mészáros Béla képviselték eredményesen. egy kisebb szerepben pedig Barna Ancy volt nagyon kedves. Jakabffy Dezső most is gyönyörűen diszített, Csányi Mátyas kiválóan dirigált. (b. i.)

— **A színházi iroda hírei.** A Kis huncut, Jean Gilbert nagyszerű operettje a szerdai bemutatón beváltotta a hozzáfűzött reményeket. Mulatságos szöveg, kedves, hamar népszerűvé váló zene, pompás, gördülékeny előadás, gondos, izléses rendezés és díszes kiállítás. Az operett pénteket kivéve az egész heti műsort dominálja. — Pénteken a magyar vígjátékirodalom gyöngyét, Szigligeti Edénét immár klasszikussá létf Liliomfi című komédiáját játssza a társulat, amely fokozott ambícióval készül a vígjáték-ciklus eme első darabjára. A címszerepet Fratta Géza játssza. Igen hálás szerepekhez jutottak még Betegh Bébi, Barna Anci, Gömör Emma, Mészáros, Szücs, Kassay és Szabadkai. A rendezés nehéz munkáját Jakabffy végzi.

— **Sándor Erzsébet csütörtök esti hangversenye.** Sándor Erzsébet budapesti operaénekesnő ma, csütörtökön este 9 órai kezdettel tartja egyetlen hangversenyét a Kulturpalota nagytermében. Az a lázas érdeklődés, amely ezt a hangversenyt megelőzi, teljesen indokolt a világhírű művésznővel szemben, mert hasonló művészesemény pártját ritkítja s a hangversenyidény mindenestre legjelentősebb estéje lesz. Ettől a rendkívüliségtől eltekintve is, maga az a teljesítmény, amit egy-egy dalestélyével Sándor Erzsébet nyújt, olyan nagyszabású művészi élmény, mely felejthetetlenül él abban, aki egyszer hallotta. A Kulturpalota összes helyiségei két nap óta fűtve. Jegyek Sándor hírlapírójában és este a pénztárnál.

Sirota febr. 2. Jegy Oláhnál.

**Felélős szerkesztő:
RETHY JÓZSEF.**

Cenzurat: Prefectura Județului.

Sudermann

híres regénye

Énekek éneke.

**Főszerepben a leghíresebb
filmszínész**

Pola Negri

ma utóljára

az aradi Urániában

**Az előadások 1/5, 6, 1/8 és
9 órakor kezdődnek.**

MEGNYILT! NOLHU KÁRPÁTI GYULA

női- és férfi-divat, kézimunka- és rövidáru üzlete Aradon,
Str. Brătianu H. (Temesi Agrár épülete) Figyelmes kiszolgálás! Olcsó árak!

MEGNYILT!

NYILTÉR.

E rovat alatt közöltékért nem vállalunk felelősséget.

Köszönetnyilvánítás.

Mindazoknak, kik szeretett jó fiam

Wally György

temetésén megjelentek, koporsójára virágot helyeztek s részvétük kifejezésével mély bánatomat enyhíteni igyekeztek, ezúton mondok halás köszönetet.

520 Özv. Wally Mátyásné.

Ki akar érettségizni?

Összevontmagánvizsgát tenni?

Teljes anyagi felelősséggel előkészít a

BOROSS-GÁRDOS TANINTÉZET

BUDAPEST, Rákóczi-ut 57/a. Internátus.

A belváros egyik legértékesebb uccájában fekvő, orvosi rendelőnek, ügyvédi irodának alkalmas, átvehető 5 szobás fürdőszobás lakásból álló

úri magánház

970.000 leiert eladó. 400.000

lei készpénzzel átvehető. Kizárólagos megbízott: 16123

„Uranul“-iroda Arad, főpostával szemben

Üzletes sarok magánház

a belváros közelében. HAVI

60.000 LEI FORGALOM-

MAL, elfoglalható lakással

42.000 LEIÉRT ELADÓ. —

Kizárólagos megbízott: oo

GYÖRFFY „MURES“-irodája Arad, Str.

Unirel (Fábián G.-u.) 15219

Elsőrendű bel- és külföldi összeköttetésekkel rendelkező

igazgató

megfelelő elhelyezkedést keres. Megkeresések „Külföldi szerszám- és bútorgyártó” jellegűre „Bánát hírlap-irodája” Timisoara.

Schamberger László

KOCSIGYÁRA ajánlja finom bőrfedeles és urihajtó kocsijait a legolcsóbban, valamint mindennemű kocsik javítását, könnyű stráfkocsi, kézikocsi, kétkerekű kocsik kaphatók, mindennemű faáru tömegmunkák és asztalosárak, a legfinomabb lakberendezések stb. Arad, Strada Crisian 1. és Calea Saguna 138. 346

Ujságmakulatura

5 kgr.-os cso-

magokban

kapható a kiadóhivatalban

APRÓ HIRDETÉSEK.

Tudnivaló az apróhirdetésekről: Az apróhirdetéseket díjazás nélkül adjuk ki. — Minden apróhirdetés ára hetente 3 lej — haai, vasárnap 4 lej — Vasárnapon 6 lej, kétféle 8 lej. — A vasárnapon kiadott hirdetéseknek aznap kell jelleme. — Hirdetéseket d. u. 8 óráig vanhat ki. — Az apróhirdetéseket előre kell fizetni. — A legkisebb hirdetés ára 10 szög hetente 30 lej, vasárnap 40 lej. A kiadóhivatalban megadható a jog, hogy az apróhirdetéseket a hirdetés kiadásáig megváltoztathatjuk, így eredetileg megadott helyre nem kerülhet, az minden egyes esetben megváltoztatva, illetve helyettesítve. * * * * * Hirdetéseket telefonon is lehet adni, telefonon szám: 104. * * * * *

Levelezés.

„SASADÁRNÁK” levele van Kanarító az Aradi Közlöny kiadójában. 507

„PIROS RÓZSA” jellegű levél van az Aradi Közlöny kiadójában. 521

„ENGEM SZERESS” jellegű levele van az Aradi Közlöny kiadójában. 531

CSINOS asszonyka vagy leány ismerettségét keresi fiatal mérnök. Levelet, házszíne megjelölésével „Gerle” jellegűre az Aradi Közlöny kiadójába kér. 516

Házasság.

HÁZASSÁGOT legelőnyösebben közvetítek. Előjegyzve számtalan előkelő társadalmi állású és vagyonnal rendelkező ur és urnő. Minden megbízás eredményét garantálom. Cégjelzéstelen levelezés Biró, Timisoara Str. General Poporgescu 7. 499

Alkalmazás.

GÉPIRÁSBAN, irodai teendőkhöz jártas hivatalnok állást keres. Cim az Aradi Közlöny kiadójában. 659

ÜGYES KIFUTÓLEÁNYT keresek azonnalra. Arad, Str. Consistorului 12. I. em., jobb. 8000

ÜGYNÖKÖK, férfiak-nők magas fizetéssel felvétetnek Braun, Arad, Calea Banatului 3. 477

AZONNALI belépésre keresek 35—50 év körüli asszonyt, aki fejni is tud. Bisztriczky-malom Györök. 498

PERFEKT szabásznót keresek. Cim az Aradi Közlöny kiadójában. 514

ÓVADÉKKAL rendelkező 26 éves fiatalember üzletvezetői vagy raktárnoki állást keres. Cim az Aradi Közlöny kiadójában. 508

SZAKÁCSNÓ urházakhoz ajánlkozik. Cim az Aradi Közlöny kiadójában. 512

FINOM fehérneműgyártó házakhoz ajánlkozik. Cim Nánássy, Arad, Str. Brătianu 13. 511

FIATAL kereskedősegéd, aki vidéken alkalmazva volt már, fűszer-, rövidáru- és italüzletben jártas, azonnalra felvétetik. Fuchs, Gurahont. 494

JOBBA nő ajánlkozik kisebb háztartás vezetésére gyermektelen párhoz. Cimeket az Aradi Közlöny kiadójába kér. 522

AKTIV körjegyző perfekt román, magyar megfelelő állást keres városban, rendelkezik 50—100.000 lei kaucióval. Cim az Aradi Közlöny kiadójában. 526

VIZVEZETÉK szerelő tanuló ÉLELMÉZÉSESEL, vagy fizetéssel felvétetnek. Weisz, Ortutay-palota Arad. 15219

JÓL FŐZŐ mindenféle hosszú bizonyítvánnyal, jó fizetéssel rögtön vagy el-sejei belépésre keresetnek. Reichenberg mérnök CFR. fűtőház Arad. 519

INTELLIGENSEBB, jómegjelenésű kiszolgáló leányt keresek. Cim az Aradi Közlöny kiadójában. 532

HAZMESTERPAR felvétetik. Arad, Str. I. Ionescu 1. 509

Lakás.

BUTOROZOTT szobát keres Hatalombor a parkok és a Cfr. üzletvezetőség közelében. Cimeket az Aradi Közlöny kiadójába kér.

EGY kétágyas, csinosan butorozott különbejárati szoba 1—2 fiatalember részére kiadó. Arad, Str. T. Ciotea (Pöstenberg-u.) 16. 518

Vétel és eladás.

KÖHÖGES-, rekedtség ellen használjon Itto bonbonst. Készíti Földes gyógyszerár Arad. 527

KÖLCSÖNKÖNYVTÁR (Kerpel-féle) állandóan bővül összes újdonságokkal. — Meggyőződhetik próbabérlettel! 7501

FRANK- ES ZSAKET ÖLTÖNYÖK, FÉRFI RUHÁK ES KABÁTOK, női és férfi bundák, ebéd- és futószőnyeg, perzsafutó és összekötő szőnyegek, asztalneműek, kézimunkák, képek, komplett uri szoba, háló- ebédőszalon berendezések, rézagy, rézmossó, rézlámpa, álló villanylámpák, antik óra, antik szekrény, Smith Premier írógép, álló íróasztal, írárszekrény, diktáfon, gyermekágy, szabóműhely- és üzletberendezés, paplan, dísztárgyak, előszobafal, fotelok stb. eladók. Arad, Str. Consistorului 12. (Batthyány-u.) I. em., jobb. 1000

MOKRAI fehér és vörös 6-bor és újborok eladók. Érdeklődni Arad, Bulev. Carol 46. (Erzsébet-körút) földsz. I. 515

ELSŐRENDÜ PIANINÓT keresek megvételre. Cim az Aradi Közlöny kiadójában. 523

EGY jókarban levő gyermekkosci eladó. Bornstein, Arad, Str. Mărășesti (Kosuth-u.) 36. 529

ANTIK BUTOROKAT, porcelánokat, üvegárukat, különböző szobaberendezéseket, vitrineket, egyes butorárbakat, perzsa- és gyári szőnyegek, fehérneműket stb. bizományba veszek, s azok gyors eladásáról gondoskodom. Arad, Str. Consistorului 12. (Batthyány-ucca) I. em. jobb. 1000

EZÜSTÖT, ékszert, antik butort, zongorát, teljes modern lakás berendezéseket legmagasabb árban veszünk. Vidékre utazunk. Salon Artistique Arad. 2601

MACULATURA PAPIR 5 kgros csomagokban kapható az Aradi Közlöny kiadójában. 500

Ingatlan.

KÖVEZETT-UCCÁBAN sarokház, jóforgalmu fűszerüzlettel, jogokkal, minden elfogadható ártért sürgősen eladó. Cim az Aradi Közlöny kiadójában. 530

Üzletek.

ZSIGMONDHÁZAI gyárépület irodahe-lyiséggel, magas és világítási árammat azonnal kiadó. Ugyanott bármennyű elraktározást elvállalnak Brunnenschenki, Zsigmondháza. 429

VILAGOS PINCEHELYISÉG 300 mtr. nagyságu, raktárnak, műhelynek kiadó. Arad, Str. Greceanu (Perényi-u.) 4. 496

A VÁROS központjában gyönyörű fűszerüzlet sürgősen eladó. Cim az Aradi Közlöny kiadójában. 528

Különféle.

OLCSÓN FŐZ, HA GÁZRESCHÓJÁT ÁTALAKITJA. Gázgázszítása 40 százalékkal csökken. Megrendelhető: Czitrora Adolf Arad, Str. Matei Corvin (Hunyadi-u.) 6. 513

LAKAST, bankhelyiséget vagy irodát elsőrangú kap város központjában, kiépítkezéshez hozzájárul. Cim az Aradi Közlöny kiadójában. 16770

KÉRELEM A JÓSZIVŰ EMBEREKHEZ. Egyedül álló nő két kis apró gyermekével a legnagyobb nyomorban él. Kéri a nemesszívű embereket, hogy kétségbeesett helyzetén bármennyű csekély adománnyal segítsék (étel, ruha, tüzelő) a leghálásabban fogadja. Cime Papp Lajosné Arad, Str. Episc. Ciorogariu (Vécsey-u.) 12. 600

BOUQUET D'ORIGAN

CH. DUPIRIÉ
EAU DE COLOGNE
SAPUN
PUDRA
CREMA

6502

Sajat érdekében cselekszik, ha nem engedélyezi a hátrahagyott összegyűjtését

LIQUEURS

A holt szezonban is

fellendül az üzlete, () ha a ()

KÖZLÖNY-ben
hirdet.